

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวอารีย์ ขุนจิต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
กันยายน 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๖50.0712

๑๖๖๒๑

ร.3

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวอารีย์ ขุนชิต

22 ต.ค. 2545



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

๙ กันยายน 2545

๒ 152105

อารีย์ ขุนชิต. (2545). *ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา. สารนิพนธ์
กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์.*

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผน
การเรียนพาณิชยกรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ใน 5 ด้าน
คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน
และด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามเพศ ระดับชั้น ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของ
ผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่า
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ
ทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ด้าน
หลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และ
ด้านการวัดและประเมินผล และรวมทุกด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมาก
2. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ทั้งโดยรวม
และรายด้าน ของนักเรียน จำแนกตามเพศ ระดับชั้น ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของ
ผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

OPINION OF UPPER SECONDARY STUDENTS IN BUDDHAJAK WITTAYA SCHOOL
TOWARDS THE MANAGEMENT OF LEARNING AND TEACHING
IN COMMERCE PLAN

AN ABSTRACT
BY
MISS AREE KHUNCHIT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University
September 2002

Aree Khunchit. (2002). *Opinion of upper secondary students in Buddhajak Wittaya School towards the management of learning and teaching in commerce plan*. Master Project, M.Ed (Business Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor committee : Assoc. Prof. Chusri wongrattana.

The purpose of this research was to study the opinion of upper secondary students in Buddhajak Wittaya School towards the management of learning and teaching in commerce plan in terms of curriculum, instructors, teaching methods and activities, materials and evaluation distinguished by gender level, grade point average and parents' occupations.

The sample were 120 students in Mattayom 5 and Mattayom 6 levels. The instrument were questionnaire with four rating scale, data analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test and one – way analysis of variance.

The findings of the research were as follows :

1. The opinion of the students towards learning and teaching in commerce plan were suitable at a high level in all aspects and each aspect.
2. There was no statistical significance difference for the opinion in all aspects and each aspect for the students with different gender, grade point average and parents' occupations.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลิ้มไทย)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลิ้มไทย)

..... กรรมการ
(อาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กวี วรรณ)

วันที่ เดือน ปี พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับคำปรึกษาเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรีร์ ลิ้มไทย และอาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.ละเอียต รัชส์เผ่า อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ และ อาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์ ที่กรุณาให้คำแนะนำตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณะครูอาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยา ที่กรุณาให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนญาติพี่น้องที่ให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจตลอดมา และขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของครู-อาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอน สนับสนุนทางการศึกษาของผู้วิจัย

อารีย์ ขุนชิต

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
ความสำคัญของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	6
โครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).....	8
จุดมุ่งหมายของการสอนวิชาอาชีพพาณิชยกรรมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	9
ความสำคัญของแผนการเรียนพาณิชยกรรม	10
การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพพาณิชยกรรม	11
หลักสูตร	13
อาจารย์ผู้สอน	17
วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	22
สื่อการเรียนการสอน	27
การวัดและประเมินผล	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	41
กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา	41
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การจัดกระทำข้อมูล.....	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4(ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
ความมุ่งหมายของการวิจัย	58
กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
อภิปรายผล.....	60
ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลวิจัย.....	62
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	62
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก.....	69
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	84

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม.....	47
2	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน พาณิชยกรรม.....	48
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ด้านหลักสูตรโดยรวมและรายข้อ.....	49
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ด้านอาจารย์ผู้สอนโดยรวมและรายข้อ.....	50
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียน การสอนโดยรวมและรายข้อ.....	51
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ	52
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ.....	53
8	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน พาณิชยกรรม จำแนกตามเพศ	54
9	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน พาณิชยกรรม จำแนกตามระดับชั้น	55
10	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน พาณิชยกรรม จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	56
11	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน พาณิชยกรรม จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	57

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองใน ด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด ควรพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศให้เป็นไปอย่างยั่งยืนได้ (โกวิท วรพิพัฒน์. 2544 :12-20)

การศึกษามีความสมบูรณ์ในตัวที่สามารถสร้างคนที่มีความสมบูรณ์ จะอยู่ในยุคสมัยไหนก็ตาม ก็สามารถ ปรับตัวหรือสามารถเป็นผู้แก้ปัญหาสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยดีในสภาพของยุคสมัยนั้น ๆ การศึกษา สร้างคนที่มีความสมบูรณ์ให้เข้าถึงความจริงแท้ของธรรมชาติ มีความสามารถที่จะแก้ไขปัญหาสังคม (พระธรรมปิฎก. 2539:1-7)

การศึกษานั้นไม่ว่าจะศึกษาเพื่อตนเองหรือจะให้แก่อื่น สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ได้ตรงตาม วัตถุประสงค์จึงจะได้ผลเป็นคุณประโยชน์ มิฉะนั้นจะต้องมีการผิดพลาดเสียหายเกิดขึ้น ทำให้เสียเวลา และเสียประโยชน์ไปเปล่า ๆ วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือการทำให้บุคคลมีปัจจัยหรือมีอุปกรณ์สำหรับ ชีวิตอย่างครบถ้วนเพียงพอ ทั้งในส่วนตัววิชาความรู้ ส่วนความคิดวินิจฉัย จิตใจและคุณธรรม ความประพฤติ ความขยันอดทนและความสามารถที่จะนำความรู้ความคิดไปใช้ปฏิบัติงานด้วยตนเองให้ได้จริง ๆ เพื่อ สามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความสุข ความเจริญมั่นคง และสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมและบ้านเมืองได้ ตามควรแก่ฐานะด้วย (พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว . 2544 : ปกหลัง) การศึกษาใน ประเทศไทยได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่ปรับตัวและไม่สามารถสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทางสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยีและการเมือง เป็นการปลูกฝังเยาวชนไทยในเรื่องความก้าวหน้า ทางเศรษฐกิจกลายเป็นนักบริโภคที่ฟุ่มเฟือย นักการศึกษาให้สร้างความตระหนักและความเข้าใจสนับสนุน ความยั่งยืน และสร้างวิถีชีวิตที่ยั่งยืน (เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. 2544 :1)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ให้โรงเรียน ในสังกัดกรมสามัญศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนการสอน (กรมวิชาการ. 2535 : 1) ได้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร สามารถปรับโครงสร้างให้มีความยืดหยุ่นเป็นไปตามนโยบายและ เป้าหมายของการพัฒนา ให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้อย่างหลากหลาย ตามความถนัดและความสนใจ ส่งเสริม การเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติอันนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นให้นักเรียน พัฒนาคุณภาพชีวิตมีความรู้ มีคุณธรรม และมีทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพอย่างเพียงพอ มองเห็น ช่องทางในการประกอบอาชีพในอนาคต และสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคม ตามความรู้ ความสามารถ และบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตามแนวทางและด้วยวิธีการแปลกใหม่ (กรมวิชาการ. 2535: บทนำ)

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครอง แบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเชาว์ปัญญา มีความรู้ และทักษะ

เฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม นักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษาจะใช้เวลาในการเรียน 3 ปี ตาม โครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (กรมวิชาการ. 2535: 1) แผนการเรียนพาณิชยกรรม เป็นสาขาหนึ่งของหลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษา และเป็นวิชา ที่เปิดสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจหลักการที่ จำเป็นเกี่ยวกับธุรกิจ เพื่อปฏิบัติงานธุรกิจขั้นพื้นฐานต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ พิมพ์ดีดไทย พิมพ์ดีด อังกฤษ กฎหมายธุรกิจ เอกสารทางธุรกิจ เครื่องใช้สำนักงาน กฎหมายพาณิชย์ มนุษยสัมพันธ์ทางธุรกิจ การบัญชีบริษัท บัญชีเกี่ยวกับสินค้า การบัญชีอุตสาหกรรม การบัญชีเกี่ยวกับการขายสินค้าเฉพาะอย่าง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และนิติบุคคล เป็นต้น

โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ได้จัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)ให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2526 โดยจัดให้เป็นทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือกของนักเรียน จัดการเรียนการสอนตามขีดความสามารถ และความพร้อมของนักเรียนเป็นหลัก เพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่ออาชีพธุรกิจให้แก่ นักเรียน เมื่อนักเรียนเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนพาณิชยกรรมแล้ว สามารถที่จะเลือกประกอบอาชีพได้ตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การจัดโครงสร้างของหลักสูตรในรายวิชาธุรกิจ จัดให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละคน และเกิดความต้องการที่จะเรียนตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เปิดทำการสอน ล้วนแต่เป็นรายวิชาที่มีประโยชน์ และจำเป็นต่อการประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษาออกไป หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

ดังนั้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนวิชาชีพธุรกิจ แผนการเรียนพาณิชยกรรม มีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านหลักสูตรวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอน วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปใช้สำหรับปรับปรุงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. -เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพธุรกิจ ในการจัดการศึกษา และปรับปรุงการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา เป็นนักเรียนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โรงเรียน พุทธจักรวิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 120 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ได้แก่

2.1.1 เพศ แบ่งเป็น

1. ชาย
2. หญิง

2.1.2 ระดับชั้น แบ่งเป็น

1. มัธยมศึกษาปีที่ 5
2. มัธยมศึกษาปีที่ 6

2.1.3 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น

1. คะแนนเฉลี่ยสะสม ต่ำกว่า 2.00
2. คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 - 2.99
3. คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 - 4.00

2.1.4 อาชีพของผู้ปกครอง แบ่งเป็น

1. รับราชการ
2. ค้าขายหรือธุรกิจ
3. รับจ้าง
4. เกษตรกรรม

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม 5 ด้าน ดังนี้

1. หลักสูตร
2. อาจารย์ผู้สอน
3. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
4. สื่อการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความเข้าใจและความรู้สึกของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยและกระบวนการที่ทำให้การเรียนและการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ในที่นี้ประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

1.1 หลักสูตร หมายถึง จุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระรายวิชาที่กำหนดไว้ในแผนการเรียน ความเหมาะสม และทันสมัยเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ประโยชน์ ที่ได้รับจากการศึกษาแผนการเรียนพาณิชยกรรมเสริมสร้างการพัฒนาบุคลิกภาพนักเรียน และก่อให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์ สามารถวิเคราะห์แก้ปัญหาได้ ตรงตามจุดประสงค์ของการใช้แผนการเรียน พาณิชยกรรมเพื่อศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพธุรกิจ

1.2 อาจารย์ผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในแผนการเรียนพาณิชยกรรมแก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา โดยมุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมการสอน นำความรู้ใหม่มาสอน ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ตลอดจนบุคลิกภาพและความกระตือรือร้นของอาจารย์ผู้สอน

1.3 วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการจัดกระบวนการหรือวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ไปวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ซึ่งก่อให้เกิดความสามารถในด้านการประกอบอาชีพธุรกิจ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายวิธี ได้แก่ จัดกิจกรรมกลุ่ม ศึกษานอกสถานที่ ใช้เทคโนโลยีมาช่วยสอน ยกตัวอย่างเปรียบเทียบ ผู้สอนและนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และดำเนินการเรียนการสอนครบถ้วนในหลักสูตร

1.4 สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ ที่พร้อมจะใช้ประโยชน์ได้เหมาะสมกับการจัดการการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม เพื่อช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพอยู่ในสภาพดี สื่อการเรียนการสอนมีอยู่ในสภาพดีพร้อมที่จะใช้สอนและมีความทันสมัย เอกสาร ตำรา คอมพิวเตอร์ มีพอเพียงกับนักเรียนและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอนซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะมีประสบการณ์มากขึ้น

1.5 การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อตรวจสอบและชี้วัดระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแผนการเรียนพาณิชยกรรม แล้วนำผลที่ได้ไปพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ที่เป็นมาตรฐาน เหมาะสม ชัดเจนและยุติธรรม ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของแผนการเรียนและหลักสูตร

2. แผนการเรียนพาณิชยกรรม หมายถึง แผนการเรียนที่ประกอบด้วยรายวิชาบังคับ วิชาบังคับเลือก และวิชาเลือกเสรี ในกลุ่มวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนพาณิชยกรรม ของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้แก่ วิชาบัญชี วิชาการขาย วิชาพิมพ์ดีด วิชาธุรกิจทั่วไป วิชาคอมพิวเตอร์ วิชามนุษยสัมพันธ์ วิชากฎหมาย วิชาเอกสารทางธุรกิจ วิชาเศรษฐศาสตร์ วิชาการเก็บเอกสาร วิชาการใช้เครื่องสำนักงาน วิชาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา วิชาภาษาไทยธุรกิจ วิชาอังกฤษธุรกิจ เป็นโครงสร้างเพื่อใช้สำหรับการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสบการณ์ทางธุรกิจ นำความรู้ใช้ประกอบอาชีพเพื่อประโยชน์ส่วนตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของผู้ที่ให้การอุปการะเลี้ยงดู ถ้าบิดามารดาเป็นผู้อุปการะให้ถือเอาอาชีพของบิดาเป็นผู้อุปการะ ในกรณีที่ไม่มีบิดาหรือบิดาไม่มีอาชีพ ให้ถือเอาอาชีพของมารดา และถ้านักเรียนไม่มีผู้อุปการะเป็นบิดาหรือไม่มีมารดา ให้ถือเอาอาชีพของผู้อุปการะหรือผู้ปกครองแทน จำแนกเป็น

3.1 รับราชการ หมายถึง ผู้ที่ทำงานในระบบราชการโดยเป็นข้าราชการ หรือเป็นลูกจ้างประจำในสังกัดของรัฐบาล

3.2 ค้าขายหรือธุรกิจ หมายถึง ผู้ที่ประกอบกิจการค้าของตัวเองหรือผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับธุรกิจ

3.3 รับจ้าง หมายถึง ผู้ที่ทำงานรับจ้างเป็นรายวัน รายเดือน

3.4 เกษตรกรรม หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพในการทำนา ทำสวน ทำไร่ หรือเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย

4. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนของนักเรียนแผนพหุศึกษยกรรม ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยสะสมของทุกรายวิชาที่เรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จนถึงภาคเรียนปัจจุบัน โดยแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม เป็น 3 ระดับ ดังนี้

4.1 คะแนนเฉลี่ยสะสม ต่ำกว่า 2.00

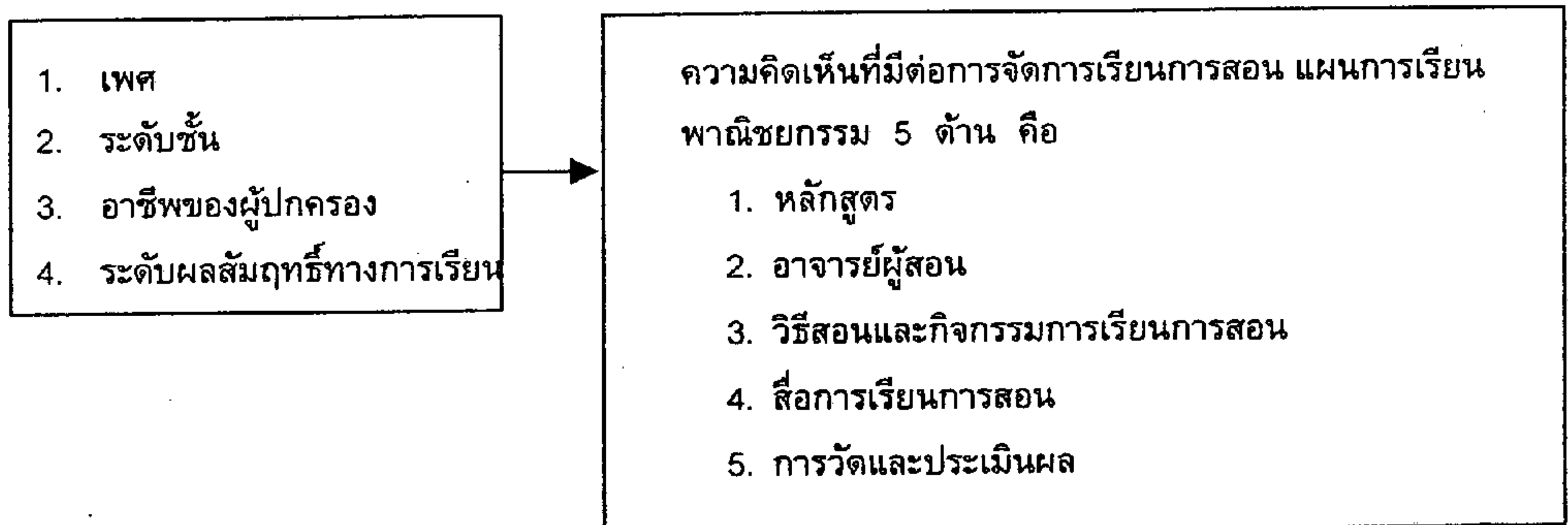
4.2 คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 – 2.99

4.3 คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 – 4.00

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพหุศึกษยกรรมรายด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน

2. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพหุศึกษยกรรมรายด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพหุศึกษยกรรมรายด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน

4. นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพหุศึกษยกรรมรายด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา" ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
 2. โครงสร้างของหลักสูตรแผนการเรียนพาณิชยกรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
 3. จุดมุ่งหมายของการสอนวิชาชีพพาณิชยกรรมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 4. ความสำคัญของวิชาชีพพาณิชยกรรม
 5. การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพาณิชยกรรม
 - 5.1 หลักสูตร
 - 5.2 อาจารย์ผู้สอน
 - 5.3 วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 5.4 สื่อการเรียนการสอน
 - 5.5 การวัดและประเมินผล
 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
1. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
- หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหลักการดังนี้
1. เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้ และทักษะเฉพาะด้านที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม
 2. เป็นการศึกษาที่สนองต่อการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นหรือการศึกษาต่อ
 3. เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่น และประเทศชาติ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเชาว์ปัญญา มีความรู้ และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
- ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตร จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้
1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน
 2. มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ
 3. สามารถเป็นผู้นำ และเป็นผู้ให้บริการชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
 4. สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตน

5. สามารถภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน
7. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพและเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
8. มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ
9. เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศ และในโลกรู้อยู่ในทิศทางการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศ

จากการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในปี พ.ศ. 2532 พบว่า โครงสร้างหลักสูตรเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถและบุคลิกภาพแต่ไม่สนับสนุนให้หาความรู้นอกห้องเรียน จุดหมายของหลักสูตรชัดเจนนำไปปฏิบัติได้ โครงสร้างและเนื้อหาไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน คำอธิบายรายวิชาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รายวิชาไม่เหมาะสมกับระดับชั้น และขาดความต่อเนื่อง ระเบียบการประเมินผลสอดคล้องกับการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน บริการแนะแนวในโรงเรียนช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นหนังสือที่มีคุณภาพ และในปี พ.ศ. 2540 มีรายงานว่าสภาพการจัดการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านปัจจัยและกระบวนการเรียนการสอนไม่เอื้อให้ผลผลิตเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรเท่าที่ควร (บุญเลี้ยง ทุมทอง. 2544 : 29)

การพัฒนาระบบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจัดให้มีหลักสูตรที่หลากหลายและมีช่องทางเลือกหลายทาง

1. ควรจะมีหลักสูตรอันหลากหลาย จัดให้สำหรับนักเรียนซึ่งมีความถนัด ความสามารถ ความต้องการในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
2. หลักสูตรเหล่านี้ควรจะรวมเอาข้อกำหนดพื้นฐานซึ่งเป็นกรอบหลักสูตรของสภาพพัฒนาหลักสูตรที่กำหนดไว้เข้ามาไว้ด้วย คือหลักสูตรซึ่งเชื่อมโยงกับประสบการณ์การทำงาน และหลักสูตรประเภทอื่น ๆ เช่น มัธยมศึกษาตอนปลาย นานาชาติ หรือ หลักสูตรที่รับรองโดยสถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานวิชาชีพ และนายจ้าง สิ่งสำคัญที่สุดคือว่า เมื่อเรียนจบหลักสูตรต้องมุ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการจ้างงานและการเรียนต่อ
3. หลักสูตรเหล่านี้ควรจะจัดได้ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ กัน รวมทั้งโรงเรียนมัธยมปกติ ซึ่งใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาแบบสมบูรณ์ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะเน้นการศึกษาหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และสถาบันการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ สถาบันเหล่านี้มีจุดแข็งของตน และสามารถที่จะปรับปรุงโปรแกรมให้เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายของตนได้อย่างเหมาะสม แม้แต่โรงเรียนมัธยมศึกษาธรรมดา ความยืดหยุ่นและความหลากหลายของหลักสูตรควรได้รับการส่งเสริมโดยจัดให้เหมาะสมกับบุคลิกและความต้องการอันหลากหลายของนักเรียนเพื่อปรับปรุงความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตและความสามารถในการจ้างงาน
4. หลักสูตรเหล่านี้ควรจะช่วยพัฒนาทักษะของนักเรียน เช่น ทักษะด้านภาษา การสื่อสาร คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศตลอดทั้งความสามารถในการทำงานร่วมกับคนอื่น รวมทั้งการพัฒนาค่านิยมและทัศนคติเชิงบวก ทั้งนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานอันดีสำหรับชีวิตในอนาคต การมีงานทำ และ

การเรียนรู้ตลอดชีวิต หลักสูตรเหล่านี้ควรได้รับการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเวลา

5. ในสังคมซึ่งใช้ฐานความรู้ คำว่าอาชีวศึกษาคงจะมีความหมายใหม่สำหรับอาชีพหลาย ๆ อย่าง การศึกษาด้านอาชีพ ด้านเทคนิค หรือด้านฝีมืออบรมจะดำเนินการในรูปแบบของการอบรมระหว่างการทำงาน การฝึกอบรมระยะสั้น หรือจะเป็นลักษณะเรียนไปด้วยทำงานไปด้วยก็ได้ ในการปรับรูปแบบระบบการศึกษา เราไม่ควรที่จะบังคับให้นักเรียนเข้าสู่สายเฉพาะเร็วจนเกินไป ซึ่งจะทำให้มีความรู้และทักษะแคบ เพราะสิ่งนี้จะไม่ช่วยให้เกิดพื้นฐานที่ดีเพื่อการจ้างงานในอนาคตแก่เด็กเลย (สมน อมรวิวัฒน์. 2545 : 148-150)

การปฏิรูปหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นแกนกลางสำคัญของการปฏิรูปโครงสร้างวิชาการของมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างไรก็ตาม ก่อนที่การตรวจสอบโครงสร้างทางวิชาการของมัธยมศึกษาตอนปลาย ลึกลง การปฏิรูปหลักสูตรและการปรับปรุงวิธีสอนจำเป็นต้องดำเนินการต่อไป และนำไปทดสอบนำร่องอย่างทันท่วงที โรงเรียนต้องริเริ่มในการปฏิรูปส่วนสำคัญบางประการของหลักสูตร การใช้สื่อการสอนอย่างหลากหลาย การขยายขอบเขตของเนื้อหาวิชาให้กว้างขึ้น และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างหลากหลาย ถ้าหากว่ามีการนำโครงสร้างวิชาการมัธยมศึกษา 3 ปีไปใช้ คณะกรรมการสภาพการพัฒนาศูนย์หลักสูตรจำเป็นต้องออกแบบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี โดยมีพื้นฐานอยู่บนหลักสูตรปัจจุบันและโยงโครงสร้างของหลักสูตรใหม่ (สมน อมรวิวัฒน์. 2545 : 160)

2. โครงสร้างของหลักสูตรแผนการเรียนพหุวิทยาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1. วิชาบังคับ จำนวน 30 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ รายวิชาต่อไปนี้

1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

ภาษาไทย	6 หน่วยการเรียนรู้
สังคมศึกษา	6 หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	3 หน่วยการเรียนรู้

1.2.1 วิชาบังคับเลือก จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

พลานามัย	3 หน่วยการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์	6 หน่วยการเรียนรู้
พื้นฐานวิชาอาชีพ	6 หน่วยการเรียนรู้

2. วิชาเลือกเสรี เลือกเรียนอย่างน้อยจำนวน 45 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้

2.1 กลุ่มวิชาภาษา

ภาษาไทย
ภาษาต่างประเทศ

2.2 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

2.3 กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ

พลานามัย
ศิลปะ

2.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์

คณิตศาสตร์

2.5 กลุ่มวิชาอาชีพ

กลุ่มงานบริการ มีวิชาดังต่อไปนี้

ช 0225	หลักการขายเบื้องต้น	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0226	งานพิมพ์ดีดภาษาไทย 1	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0227	งานพิมพ์ดีดภาษาไทย 2	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0228	งานพิมพ์ดีดภาษาไทย 3	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0229	งานพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ 1	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0230	งานพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ 2	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 0235	งานขายผลิตภัณฑ์	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 0236	งานขายบริการ	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0244	งานโฆษณา	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0246	งานขายประกันชีวิต	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 0249	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มงานเสริมงานผลิตและงานบริการ มีวิชาดังต่อไปนี้

ช 031	การประกอบธุรกิจขนาดเล็ก	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 032	เศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 033	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 034	กฎหมายพาณิชย์	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
ช 035	กฎหมายธุรกิจ	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 039	เอกสารธุรกิจ	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้

3. กิจกรรม ได้แก่กิจกรรมต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค

3.2 กิจกรรมแนะแนว และหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนการสอน จำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน

หมายเหตุ

ผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ให้เลือกเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตลอด 3 ปี

3. จุดมุ่งหมายของการสอนวิชาชีพพาณิชยกรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จุดประสงค์วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในงานที่เป็นพื้นฐานของวิชาอาชีพ
2. เพื่อให้มีทักษะในการทำงาน

3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และมีคุณธรรมในการทำงาน

4. เพื่อนำความรู้และทักษะไปใช้ในการดำเนินชีวิตวิชาอาชีพ

วิชาอาชีพเป็นวิชาที่มีความสำคัญมากที่สามารถนำไปใช้เพื่อให้ประเทศมีการพัฒนาขึ้น เกิดรายได้เพื่อนำมาพัฒนาประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อสมรรถภาพทางอาชีพ เป็นการเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเริ่มประกอบอาชีพทางธุรกิจ ให้มีความรู้และทักษะต่าง ๆ ตามที่ตลาดแรงงานต้องการ

2. เพื่อสมรรถภาพในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพธุรกิจมักมีอาชีพและสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ จึงต้องเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง

3. เพื่อนำวิชาอาชีพไปใช้ประโยชน์ส่วนบุคคลได้เป็นอย่างดี กลมกลืนกับชีวิตประจำวัน การสอนในโรงเรียนมัธยมจึงให้ความรู้ทักษะที่จะนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวและเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพได้ด้วย

4. เพื่อสมรรถภาพทางธุรกิจสำหรับผู้บริโภค ให้นักเรียนมีสมรรถภาพในการซื้อและใช้สินค้าและบริการ โดยเน้นทักษะผู้บริโภค

5. เพื่อสมรรถภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากธุรกิจมีสภาพเป็นเศรษฐกิจและสังคม การสอนจึงคำนึงถึงปรัชญาที่จำเป็นในการมีชีวิตร่วมกันและก่อให้เกิดปรัชญาในการดำรงชีพ เช่น สอนเทคนิคการขายที่อยู่ในขอบเขตของศีลธรรม

4. ความสำคัญของแผนการเรียนพหุวิทยกรรรม

ในการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพหุวิทยกรรรม ในระดับมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแผนการเรียนพหุวิทยกรรรมให้เป็นวิชาเลือกบังคับของนักเรียน ซึ่งมีการจัดวิชาให้นักเรียนเลือกเรียนหลากหลาย แล้วแต่ที่ทางโรงเรียนจะจัดให้กับนักเรียน โดยวิชาที่เปิดสอนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ได้ความสำคัญดังนี้ (นิภา แนวบุญเนียร. 2531 : 5 - 6)

1. เพื่อเป็นการเตรียมตัวประกอบอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้เตรียมนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา เพื่องานธุรกิจขั้นพื้นฐาน เช่น ในด้านการบัญชี งานพิมพ์ดีด งานธุรการ สำนักงาน งานขาย เป็นต้น โดยเน้นหนักทางภาคปฏิบัติให้มากขึ้น เพื่อมีสมรรถภาพในการประกอบอาชีพวงการธุรกิจได้ทันทีที่เข้าทำงาน ตลอดจนถึงศึกษาถึงหลักกฎหมายธุรกิจที่สำคัญเพื่อนำไปใช้ในวงการธุรกิจ เช่น ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย เป็นต้น

2. ให้อักรปรับตัวให้เหมาะสมในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพซึ่งเกิดขึ้นจากนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์เข้าช่วยในวงการธุรกิจ ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเศรษฐกิจ และการปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายบางอย่าง เช่น ภาษีเงินได้ ภาษีการค้า พระราชบัญญัติแรงงาน ภาษีการขาย เป็นต้น นอกจากนั้นการทำงานพร้อมกันย่อมอาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์ในการปรับตัวที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น การทักทาย โอภาปราศรัยและยิ้มแย้มในโอกาสที่เหมาะสม จึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเชิดชูบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลให้ดีขึ้น มิใช่มุ่งแต่จะทำงานด้านเดียวโดยไม่นำพาต่อเพื่อนร่วมงาน

3. ให้อักรมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้หลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารด้านวิชาการ การอยู่ร่วมกัน การจูงใจ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการนำประสบการณ์นั้น ๆ ไปใช้ในกิจกรรมนอกหลักสูตร

ให้มีประสบการณ์ทางธุรกิจในการศึกษาแผนการเรียนพหุวิทยกรรรม ถ้าผู้เรียนได้นำความรู้ที่ศึกษามาใช้ประกอบอาชีพแล้ว ก็สามารถนำความรู้ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เพื่อให้ทันกับความ

เปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสเลือกวิชาทางด้านธุรกิจเพื่อประโยชน์ส่วนตัวบ้าง เช่น การเรียนวิชาบัญชี พิมพ์ดีด ธุรกิจทั่วไป เป็นต้น ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ไม่มากนักน้อย

นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้รับความรู้และทักษะในการทำงานธุรกิจแล้ว ความรู้ทางด้านอื่น ๆ เช่น การซื้อสินค้าเพื่อบริโภค การออมทรัพย์ สินเชื่อ การทำบัญชีสำหรับครอบครัว เป็นต้น ก็ยังเป็นประโยชน์ในวันข้างหน้า

5. การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพาณิชยกรรม

การจัดการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้การใช้หลักสูตร วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน สถานศึกษามีหลักสูตรกำกับการสอนไว้แน่นอน เป็นการเตรียมการสอนโดยเฉพาะผลสำเร็จของสถานศึกษา พิสูจน์ได้จากการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ดังนั้นเพื่อให้การสอนเป็นไปได้อย่างมาตรฐานเดียวกัน และสอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะต้องใช้วิธีดำเนินการสอนจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน โดยอาศัยแผนการสอนเป็นแนวทางประกอบ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

การเรียนกลุ่มวิชาอาชีพพาณิชยกรรมเพื่อ

1. ให้มีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน
2. วิเคราะห์วางแผนการทำงานในชีวิตประจำวัน
3. ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
4. ทำงานถูกต้องตามกระบวนการ
5. ปรับปรุงคุณภาพงาน
6. รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีคุณธรรม

การเรียนกลุ่มวิชาอาชีพพาณิชยกรรมเน้นในเรื่อง

1. รักการทำงาน
2. มีคุณธรรม
3. มีกระบวนการทำงาน
4. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. ประหยัด ปลอดภัยในการทำงาน
6. ทำงานร่วมกับผู้อื่น
7. พึ่งตนเองได้
8. วิเคราะห์ วางแผน ปรับปรุงพัฒนางาน
9. สำรวจความถนัด ความสนใจในอาชีพ

แนวการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพพาณิชยกรรม

1. จัดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจ
2. เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเลือกใช้ทักษะ เทคนิคอาชีพ และวัสดุท้องถิ่นได้
3. มุ่งเน้นปฏิบัติ จัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ไม่จำเป็นต้องจัดเป็นชั้นเรียน
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในงานอาชีพโดยตรงในท้องถิ่น
5. จัดให้นักเรียนได้สำรวจอาชีพและแหล่งวัสดุอาชีพในตลาดของท้องถิ่น
6. ปลูกฝังคุณธรรมในการประกอบสัมมาอาชีพนั้น

7. ผู้สอนวิชาอาชีพเป็นผู้มีประสบการณ์ในการประกอบสัมมาอาชีพนั้น ๆ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้จบอาชีพโดยตรง

8. จัดตามศักยภาพของผู้เรียน

9. ส่งเสริมให้มีการถ่ายโอนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์บางอย่างไปใช้กับงานอื่น ๆ

10. มุ่งปฏิบัติ ควรใช้ไปในงานช่วยสอน

11. มีอาจารย์ควบคุม ดูแล นิเทศ และติดตามกำกับกับการฝึกงานของนักเรียนในสถานฝึกงานนอก

โรงเรียน

12. ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนการสอน

13. จัดให้มีการเรียนภาคปฏิบัติ ด้วยการปฏิบัติจริง

14. ปลุกฝัง และส่งเสริมกิจนิสัยในด้านความรอบคอบ ระมัดระวัง สะเอียด มั่นยำ

15. จัดกิจกรรมให้นักเรียนสามารถเตรียมตัวเข้าสู่โลกอาชีพ

การเรียนวิชาอาชีพพาณิชยกรรมเพื่อ

1. นำไปปรับปรุงการดำรงชีวิต

2. มีคุณธรรมในการประกอบสัมมาอาชีพ

3. มีความสามารถในการจัดการตลาด

4. ประกอบสัมมาอาชีพตามควรแก่วัย

5. มีเจตคติดีต่ออาชีพ

6. ประกอบกิจกรรมหรือธุรกิจได้

การเรียนวิชาอาชีพพาณิชยกรรมเน้นในเรื่อง

1. ทักษะการผลิตการจัดการ

2. จำหน่ายและให้บริการได้

3. สอดคล้องกับสภาพอาชีพท้องถิ่น

4. ใช้วัสดุ และเทคนิคอาชีพท้องถิ่น

5. ฝึกเทคนิคอาชีพเพิ่มเติม โดยลงทะเบียนเรียนซ้ำได้

6. ประกอบสัมมาอาชีพระหว่างเรียนได้

7. ยอมรับประสบการณ์รู้ภายนอก

8. ใช้แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ

9. ถ่ายโอนหน่วยกิตวิชาชีพอื่นที่กระทรวงอนุมัติได้

10. ท้องถิ่นเสนอหลักสูตรเพิ่มเติมได้

11. เสนอโครงการอาชีพอิสระ และสามารถประกอบอาชีพอิสระระหว่างเรียนได้ โดยนับหน่วย

การเรียน เช่นเดียวกับรายวิชาอื่น ๆ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพพาณิชยกรรม จะต้องจัดการเรียนการสอนให้สนองตอบผู้เรียนให้สามารถผสมผสานการเรียนควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนนำไปปรับปรุงในการดำรงชีวิต ให้สามารถนำความรู้ทางด้านวิชาการให้มาแก้ปัญหา ให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพ การจัดการตลาด ประกอบกิจกรรมหรือธุรกิจได้ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพพาณิชยกรรม จึงควรเน้นในเรื่องทักษะการผลิตการจัดการจำหน่าย และให้บริการให้สอดคล้อง

กับสภาพอาชีพในตลาด โดยใช้วัสดุ และเทคนิคอาชีพท้องถิ่น จะทำให้ผู้เรียนสามารถประกอบสัมมาอาชีพท้องถิ่น จะทำให้ผู้เรียนสามารถประกอบสัมมาอาชีพตามควรแก่วัย มีคุณธรรมในการประกอบสัมมาอาชีพ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ (ประจักษ์ มณีสุด. 2541 : 25 – 28)

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการวิจัย ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน พาณิชยกรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ในส่วนที่จะช่วยเสริมให้การเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้น จึงขอเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้ หลักสูตร อาจารย์ผู้สอน วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ซึ่งจะกล่าวถึงสาระและหลักการในแต่ละเรื่องอย่างละเอียดต่อไป

5.1 หลักสูตร

หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ จะเป็นหลักสูตรที่มุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น และเป็นบุคคลที่ทั้งเป็นคนดีและเก่งในเวลาเดียวกัน โดยมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน หน่วยงานของส่วนกลางจะทำหน้าที่ในการทำหลักสูตรแกนกลาง ส่วนสถานศึกษาจะเป็นผู้จัดทำเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่นนั้น ๆ โดยจะเน้นให้มีกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนให้ความสนใจและมีความถนัด (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 : 3)

ปริญญ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2542 : 29-30) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร

1. การเรียนการสอนและการพัฒนาใด ๆ ต้องยึดมนุษย์เป็นจุดศูนย์กลาง
2. การจัดการศึกษาต้องมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อชีวิตที่ทำประโยชน์ต่อสังคม
3. การจัดการศึกษาต้องผสมผสานการศึกษาในโรงเรียนกับการศึกษานอกโรงเรียน
4. การจัดการเรียนการสอน เน้นกระบวนการพัฒนาค่านิยม กระบวนการฝึกหัดทักษะและ

กระบวนการกลุ่ม

5. การปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้เป็นหลักสูตรสำหรับทุกคน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาดน พัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคม โดยกำหนดเป้าหมายระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นการลงมือทำประโยชน์ให้กับสังคมตามความสามารถของตน

รวีวัตร์ สิริภูบาล (2544 : 41-51) ได้สรุปสาระสำคัญการสังเคราะห์งานวิจัยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในปี พ.ศ. 2532 พบว่า โครงสร้างหลักสูตรเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถ และบุคลิกภาพ แต่ไม่สนับสนุนให้หาความรู้นอกห้องเรียน จุดหมายของหลักสูตรชัดเจนนำไปปฏิบัติได้ โครงสร้างและเนื้อหาไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน คำอธิบายรายวิชาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รายวิชาไม่เหมาะสมกับระดับชั้นและการประเมินเพื่อการพัฒนาผู้เรียน บริการแนะแนวโรงเรียนช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และในปี พ.ศ.2540 มีรายงานว่าการจัดการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านปัจจัยและกระบวนการเรียนการสอนไม่เอื้อให้ผลผลิตเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรเท่าที่ควร จากการประเมินหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ในปี พ.ศ. 2528 พบว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรได้ดำเนินการอย่างมีระบบและเป็นไปตามขั้นตอนของหลักการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ได้ดำเนินการไปจนครบวงจร นับว่าประสบความสำเร็จ โดยผู้บริหาร ครู และนักเรียนยอมรับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรเหมาะสมสอดคล้องกับความจำเป็น ความต้องการทางการศึกษา และสภาพปัจจุบัน กระบวนการนำหลักสูตร

ไปใช้ในโรงเรียน มีการปฏิบัติและประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรคตั้งแต่การเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรไปจนถึงการปฏิบัติจริง จากรายงานวิจัยในปี พ.ศ. 2532 พบว่าโรงเรียนจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนไม่ครบถ้วน การดำเนินงานตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลมีปัญหามากในทางปฏิบัติ ครูใช้เทคนิควิธีวัดผลไม่สอดคล้องกับลักษณะและจุดประสงค์ ครูมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน จากการศึกษาความคิดของผู้ใช้หลักสูตรในปี พ.ศ. 2535 สรุปได้ว่า ผู้ใช้หลักสูตรเห็นด้วยมากต่อหลักการของหลักสูตรที่ว่า เมื่อนักเรียนจบหลักสูตรตอนปลายแล้วมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะศึกษาต่อได้ สามารถนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ ผู้ใช้หลักสูตรเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีความรู้ทักษะเฉพาะด้านของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลายที่จะนำไปประกอบอาชีพ

5.1.1 องค์ประกอบของหลักสูตร

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2544 : 53) ให้แนวคิดว่าการหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ควรมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นประชากรในสังคมท้องถิ่นและสังคมโลกที่มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคล ในด้านเป้าหมาย เนื้อหา วิธีการสอน และตารางเรียน เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน และให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพอย่างสูงสุด

5.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

การปฏิบัติงานโครงการอาชีพกับผู้เรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีแนวทางในการปฏิบัติตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ก็คือ ให้สถานศึกษานำเอารายวิชาเลือกเสรีอาชีพ ช 041 การปฏิบัติงานอาชีพ มากำหนดเป็นโครงการอาชีพให้ผู้เรียนปฏิบัติ โดยสถานศึกษาสามารถจะเลือกจัดให้ผู้เรียนได้ตามความพร้อม 3 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 1 กำหนดเป็นวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ โดยผู้เรียนเรียนรายวิชา ช 041 การปฏิบัติงานอาชีพ จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ 1 รายวิชา แล้วให้เลือกเรียนรายวิชาพื้นฐานอื่นที่กำหนดไว้ หรือเลือกจากรายวิชาอาชีพ วิชาศิลปศึกษา หรือเลือกจากรายวิชาอาชีพ/วิชาชีพ จากหลักสูตรอื่นใดที่เรียนเท่ากัน อีก 3 หน่วยการเรียนรู้

การปฏิบัติโครงการอาชีพ ตามแนวทางที่ 1 ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาบังคับเลือก มีการประเมินผลการเรียนและนำเอาผลการเรียนมาคิดตามเกณฑ์การจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

แนวทางที่ 2 กำหนดเป็นวิชาเลือกเสรี โดยกำหนดให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชา ช 041 การปฏิบัติงานอาชีพ มีจำนวนหน่วยการเรียนรู้ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยการเรียนรู้

การปฏิบัติโครงการอาชีพ ตามแนวทางที่ 2 ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาเลือกเสรี มีการประเมินผลการเรียนและนำเอาผลการเรียนมาคิดตามเกณฑ์การจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

แนวทางที่ 3 กำหนดให้เป็นกิจกรรมอิสระ โดยกำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติโครงการอาชีพ อย่างน้อย 1 ภาคเรียน

การปฏิบัติโครงการอาชีพของผู้เรียน ในลักษณะของกิจกรรมอิสระนี้ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการปฏิบัติโครงการอาชีพ ตามแนวทางที่ 1 และ 2 ด้วยการให้ผู้เรียนลงทะเบียน ปฏิบัติโครงการอาชีพ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระดับผลการเรียน

จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งหวังให้ผู้จบการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลายในอนาคต นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมแล้ว ยังเป็นผู้ที่มี ทักษะในงานอาชีพ มีความสามารถในการจัดการ ทำงานเป็น รักการทำงาน เห็นคุณค่าและความจำเป็น ของการประกอบอาชีพ รวมทั้งมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ อันจะนำไปสู่การประกอบอาชีพ และ มีรายได้ สามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด สอดคล้องกับแนวพระราชดำริ และแนวทางการแก้ปัญหา ทางเศรษฐกิจของชาติอย่างแท้จริง (สุชาติ วงศ์สุวรรณ. 2542 : 70 -72)

การใช้หลักสูตรที่เน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในตัวผู้เรียน จะต้องมีความเหมาะสมกับแนวทางปฏิบัติคือ เติม และเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนมีความคิดสร้างสรรค์ เติมตามศักยภาพตามความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (บรรพต สุวรรณประเสริฐ . 2544 : 25-28) ได้ให้ความเห็นว่าครูควรมีหลักการ ปฏิบัติดังนี้

1. หลักสูตรควรช่วยพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตย สังคมของเราเป็นสังคมประชาธิปไตยที่ได้มีการพัฒนามาเป็นเวลานาน การสืบทอดแนวคิดนี้ เป็นหน้าที่ของโรงเรียนและสถาบันการศึกษาของชาติทุกระดับ นักการศึกษาเชื่อว่าโรงเรียนและสถาบัน การศึกษาควรส่งเสริม และถ่ายทอดแนวคิดของสังคมประชาธิปไตยให้กับผู้เรียนแต่ละคนเพื่อให้ดำรงชีวิต อยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีความสุข
2. หลักสูตรควรช่วยพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนแต่ละคนให้มากที่สุด นักการศึกษาเชื่อว่า บุคคลที่ถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาแล้วจากโรงเรียน หรือสถาบัน การศึกษาก็ต่อเมื่อบุคคลผู้นั้นได้รับการพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนแล้วจากสถาบัน การศึกษานั้น การศึกษาแตกต่างจากการฝึกหัดตรงที่ว่าการศึกษาเป็นการพัฒนาศักยภาพในตัวผู้เรียน แต่ละคน ครูและผู้สอนหนังสือจะถือว่าเป็นผู้ให้การศึกษากับผู้เรียนอย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อครูผู้สอนหนังสือได้ ช่วยพัฒนาตัวผู้เรียนแต่ละคนให้เป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์ ครูและผู้สอนหนังสือควรสรรหาความรู้ที่จำเป็น ในการแก้ปัญหา เมื่อผู้เรียนแต่ละคนเผชิญกับปัญหาในสังคม และเตรียมความรู้ขั้นสูงเพื่อให้ผู้เรียน สร้างสรรค์ความสวยงามเชิงวิชาการและวิชาชีพซึ่งในความรู้ว่าเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ของคน ในสังคมได้

3. หลักสูตรควรช่วยพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคมของผู้เรียนให้มากที่สุด และพัฒนาการดำรง ชีวิตในกลุ่ม

การดำรงชีวิตให้อยู่รอดในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคเทคโนโลยี ผู้เรียนแต่ละคนต้องอาศัย ความสามารถเพื่อทำให้ตัวเองอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณธรรม และมีสามัญสำนึกในการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักทำงานกันเป็นกลุ่มจึงควรเน้นกิจกรรมหลักของหลักสูตรในโรงเรียน หรือสถาบัน การศึกษา การรู้จักปรับตัว และนำกลุ่มไปในทิศทางที่ถูกต้องเป็นเรื่องที่ควรบรรจุไว้ในหลักสูตรเช่นกัน

4. หลักสูตรควรช่วยพัฒนาชาติให้ก้าวหน้าทัดเทียมประเทศต่าง ๆ ในโลกอนาคตของชาติอยู่ในมือ ของเยาวชนในปัจจุบัน ผู้เรียนแต่ละคนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของชาติ ประวัติศาสตร์สอนให้เราทราบว่า ความเป็นชาติจะอยู่รอดและมีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมประเทศต่าง ๆ ในโลกนั้นขึ้นอยู่กับทักษะ ความ สามารถ ความรู้และบุคลิกภาพเฉพาะตัวของพลเมืองที่มีความรู้สึกรู้ว่าได้อยู่ร่วมกันเป็นสังคม ดังนั้นครูหรือ

ผู้สอนควรจัดกิจกรรมประสบการณ์ให้กับผู้เรียนแต่ละคนเพื่อให้ผู้เรียนมีมาตรฐานเพื่อผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว หลักสูตรในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาควรพัฒนาทักษะ ทักษะ และเสริมสร้างลักษณะนิสัยให้กับผู้เรียน แต่ละคนสนใจใฝ่หาความรู้และเข้าใจวิทยาการต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนรักจะศึกษาเพิ่มเติม และมีความรู้สึกว่าการศึกษาค้นคว้าได้สร้างสิ่งใหม่ ๆ ในชีวิตให้แก่เขา ครูและผู้สอนหนังสือควรเข้าใจว่าการให้กำลังใจกับผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเท่านั้นจะเป็นส่วนช่วยพัฒนาชีวิตให้กับผู้เรียนประสบผลสำเร็จในที่สุด

5. หลักสูตรควรช่วยพัฒนาและสร้างแรงจูงใจในตัวผู้เรียนแต่ละคน เพื่อตอบสนองความต้องการความเข้าใจและความมุ่งมั่นในตัวเอง

การเรียนรู้ของผู้เรียนสังเกตได้จากพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคน พฤติกรรมที่ตอบสนองบอกทิศทางในตัวผู้เรียน แรงขับในตัวผู้เรียนแต่ละคนจะเป็นตัวประกอบสิ่งแรกที่กำหนด ธรรมชาติและลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน ครูและนักวางแผนหลักสูตร จึงควรเลือกและพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาพฤติกรรมตัวผู้เรียนแต่ละคน ให้เป็นไปตามทิศทางที่พึงประสงค์ การกระทำในสิ่งดังกล่าวจะช่วยพัฒนา และสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการความเข้าใจ และความมุ่งมั่นในตัวผู้เรียน

6. หลักสูตรควรช่วยพัฒนาความสามารถทางด้านต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ

ในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ครู และนักวางแผนหลักสูตรต้องคำนึงถึงผู้เรียนในแต่ละระดับ โดยมีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับความพร้อมและความสามารถของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ เช่น ครูและนักวางแผนหลักสูตรไม่ควรบรรจุเรื่องต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนอายุ 12 ปี เหมือนกับผู้เรียนอายุ 17 ปี เป็นต้น การวางแผนหลักสูตรและการสอนแบบเก่าที่ปฏิบัติสืบต่อกันมานั้น ครูหรือผู้สอนจะสอนผู้เรียนทั้งกลุ่มด้วยวิธีการเดียวกัน นักการศึกษาในปัจจุบันทดลองและได้ผลการทดลองมาแล้วสรุปได้ว่า การสอนที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนได้มากที่สุดนั้นจะต้องเป็นการสอนแบบรายบุคคล นอกจากนั้น การสอนโดยไม่แบ่งระดับชั้นเรียนในระดับประถมศึกษาจะเป็นการสอนที่สนับสนุนการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนได้มากที่สุด

7. การวัดผลและประเมินผลหลักสูตรควรเน้นที่พัฒนาการในตัวผู้เรียนแต่ละคน

ครูและนักวางแผนหลักสูตรควรตระหนักว่าหลักสูตรของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อการประเมินผลของหลักสูตรได้ประเมินว่าผู้เรียนแต่ละคนได้คุณภาพตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ การประเมินหลักสูตรที่ดีจะต้องมุ่งตรงไปพิจารณาส่วนที่เป็นการพัฒนาการศึกษาในความสามารถ สมรรถภาพและความมีศักยภาพในตัวผู้เรียนแต่ละคนและพิจารณาว่าเมื่อผู้เรียนแต่ละคนได้รับการศึกษาจบแต่ละหลักสูตรของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาแล้ว ผู้เรียนแต่ละคนจะมีความคิดก้าวหน้าเพิ่มขึ้น เจื่อนไขในการประเมินผลที่ดีควรคำนึงตัวผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลักที่ช่วยตอบคำถามว่าเรื่องอะไรที่คิดว่าดี เรื่องอะไรที่คิดว่าต้องการ และเรื่องอะไรที่เป็นส่วนประกอบที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียน เจื่อนไขประการสำคัญ อีกอย่างหนึ่งคือศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน การประเมินผลควรเป็นตัวชี้บ่งได้ว่าผู้เรียนมีศักยภาพที่ประสบผลสำเร็จในทุก ๆ ด้าน เมื่อผู้เรียนจบหลักสูตรที่ได้รับการศึกษาไปแล้ว

อาจารย์ผู้สอน เป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ การที่ผู้สอนจะนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลดีได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ คือ

1. ความเข้าใจของผู้สอนที่มีต่อหลักสูตร ตั้งแต่หลักการ จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร

2. ความตั้งใจที่จะทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

3. พยายามแก้ไขข้อบกพร่องจากการสอนอยู่เสมอ

4. การอุทิศเวลาให้กับการเรียนการสอนเด็กตามหลักสูตรและความสามารถ

5. การพยายามหาวิธีการเหมาะสมที่จะแก้ปัญหาในการใช้หลักสูตรและพัฒนาให้ดีขึ้น

การใช้หลักสูตรประกอบด้วยกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายในการดำเนินการ สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนพาณิชยกรรม ในด้านหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

จากความหมายของหลักสูตรองค์ประกอบของหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งครอบคลุมถึงหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถที่สังคมต้องการ

5.2 อาจารย์ผู้สอน

เนื้อหาวิชาธุรกิจเกือบทุกวิชามักจะเป็นวิชาที่ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ทางวิชาการ หรือภาคทฤษฎี และการฝึกฝนอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งวิชาแต่ละวิชาทางธุรกิจหมายถึง เนื้อหาสาระความรู้ทางวิชาการ รวมถึงประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้วยฉะนั้น บทบาทของครูผู้สอนจึงมีส่วนสำคัญและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับปรุงบุคลิกภาพ เสริมสร้างความรู้ และประสบการณ์ การอยู่เสมอ รวมทั้งมีเทคนิคการสอนที่เข้าใจและจูงใจให้นักเรียนเกิดความต้องการและสนใจที่จะเรียนรู้ ฉะนั้นครูมีเทคนิคการสอนที่เข้าใจและจูงใจให้นักเรียนเกิดความต้องการและสนใจที่จะเรียนรู้ ฉะนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นที่จะต้องมีบทบาทการเป็นครูผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยครูสอนวิชาชีพธุรกิจควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีบุคลิกภาพส่วนตัวที่ดี โดยทั่วไปนักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีก็ต่อเมื่อมีความพอใจครูผู้สอน ฉะนั้นครูควรมีบุคลิกภาพของการเป็นครูหรืออาจจะเรียกว่า "มีวิญญาณของความเป็นครู" เช่น แต่งกายเหมาะสม มีความสุภาพอ่อนโยน มีความเมตตากรุณา มีขันติ มีความกระตือรือร้น มีลักษณะเป็นผู้นำ มีอารมณ์ขัน มีศรัทธาและความภูมิใจในความเป็นครูของตน นอกจากนั้นครูที่สอนวิชาชีพธุรกิจควรมีบุคลิกลักษณะเป็นนักธุรกิจประกอบกันหรืออาจจะต้องมี "วิญญาณของความเป็นนักธุรกิจ" ด้วย เช่น ความคล่องแคล่วว่องไว มีทัศนคติที่กว้างไกล มีการบริหารเวลาและวางแผนอย่างเหมาะสม มีความเที่ยงธรรม มีจรรยาวิชาชีพและคุณธรรม มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีความพยายามไม่ท้อถอย เป็นต้น ฉะนั้นครูสอนวิชาชีพธุรกิจจึงจำเป็นจะต้องสวมวิญญาณสองวิญญาณเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นแบบอย่างและสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนเกิดความภูมิใจและก่อให้เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้

2. มีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง ผู้ที่จะเป็นครูมิใช่มีความรู้แต่เพียงแต่ในตำราหรือทางวิชาการเท่านั้น แต่จำเป็นที่จะต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การลงทุน และอื่น ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของวิชาชีพ

3. มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน รายวิชาที่สอนนั้นควรจะต้องทำความเข้าใจและแสวงหาความรู้ในรายละเอียดวิชาที่อยู่ในหลักสูตรรายวิชานั้น เพื่อจะได้นำมาวางแผนสอนเรียงลำดับความยากง่าย ความต่อเนื่องของรายละเอียดเนื้อหา

4. มีความสามารถในการสอน การสอนของครูธุรกิจนั้นขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีสอน ซึ่งเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ครูทุกคนจะต้องฝึกฝนและปฏิบัติให้เกิดความชำนาญและทักษะ มีความเชื่อมั่นในตนเอง

เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน (ศิริพงษ์ พยอมนำม. 2533 : 10) จึงได้ให้ความเห็นว่า โดยธรรมชาติของมนุษย์ ความสามารถของบุคคลต่าง ๆ ย่อมแตกต่างกันไปตามความรู้ความสามารถ เช่น ครูที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ชนิดดีเลิศ จะมีจำนวนน้อยมาก ครูที่มีความสามารถระดับดีจะมีจำนวนน้อย ครูที่มีความสามารถระดับปานกลางจะเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด ครูที่มีความสามารถน้อยจะมีจำนวนค่อนข้างน้อย และครูที่มีความสามารถน้อยที่สุดจะมีจำนวนน้อยที่สุด ครูที่มีความสามารถในการถ่ายทอดอย่างดีเลิศนั้น อาจจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยบ้าง จึงจะสอนได้ดีเท่ากับครูประเภทแรก ครูที่สอนอยู่ในระดับปานกลางจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยมากยิ่งขึ้น และครูที่มีความสามารถค่อนข้างน้อย ก็ยังมีความต้องการใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยมากกว่าครูในระดับปานกลาง ครูประเภทสุดท้ายที่มีความสามารถน้อยที่สุดก็ยิ่งมีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยมากที่สุด จึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้

เพิ่มวรุช บุปผามาตะนัง (2543 : 51-54) ได้เสนอแนะครูในยุคข้อมูลข่าวสารมีลักษณะดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นับวันแต่จะเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น ครูจึงต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงการเข้ามาของสื่อต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษได้อย่างแท้จริง

2. เป็นคนทันสมัย มีวิสัยทัศน์ มีลักษณะมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี รู้ทันการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา มีความรู้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางานในหน้าที่อยู่เสมอ

3. มีหัวใจนักปราชญ์ คนจะเป็นครูที่ดีได้จะต้องมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน รู้จักการปรับบทบาทในด้านต่าง ๆ ให้สมดุล เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4. เปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก เน้นให้นักเรียนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าและสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยครูคอยอำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ และระบบสารสนเทศอื่น ๆ ให้ผู้เรียนได้ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการพัฒนาความรู้ความสามารถของเขาอย่างเต็มศักยภาพแต่ละบุคคล

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะตามรูปแบบชิปปา (CIPPA MODEL) จัดประสบการณ์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ปฏิบัติตามแผน จนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

6. มีคุณธรรมจริยธรรม ฝึกจิตใจให้เข้มแข็ง หนักแน่น สุจริต ซื่อตรง ด้วยความเมตตา ความสุภาพอ่อนโยนจะได้นำศิษย์ให้มองเห็นจดจำเป็นแบบฉบับ

7. วัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง การวัดที่ให้ความรู้ความสามารถที่แท้จริงของเด็ก

ปริญญ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2542 : 127-128) ได้เสนอแนะครูผู้สอนที่มีความรู้ทางเนื้อหาวิชาอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ ผู้สอนจะต้องรู้จักสร้างสรรค์บรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียน สภาพการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดผลดีในการนำเทคนิคในการสอนและวิธีสอนที่ดีไปใช้ให้ได้ผลในชั้นเรียน การสอนสนุกสนาน ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับนักเรียนและสภาพของชั้นเรียน ด้วยบุคลิกภาพของครูมีดังต่อไปนี้

1. ครูธุรกิจต้องเป็นผู้เข้มแข็ง ครูที่ดีจะต้องสามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้สนใจในการเรียน ครูจะต้องพยายามศึกษาค้นคว้า และค้นคว้าให้ทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวงการธุรกิจในปัจจุบัน และอนาคตจึงจะทำให้ชั้นเรียนก้าวหน้าและสนุกสนานในการเรียน มีบรรยากาศเข้มแข็งสามารถเป็นนักแสดงที่ดี นอกจากนั้นการแต่งกายของครูก็เป็นส่วนหนึ่งที่เรียกร้องความสนใจของนักเรียน ครูที่ดีควรแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย และเหมาะสมกับเหตุการณ์ การแต่งกายให้สุภาพมิได้หมายความว่าครูจะต้องใช้เสื้อผ้าที่หรูหรา ราคาแพง และเปลี่ยนแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ แต่จะต้องแต่งกายให้สะอาดเรียบร้อย ใช้เสื้อผ้าที่ราคาพอสมควรแก่ฐานะ สีสันไม่ฉูดฉาดบาดตานักเรียนจนเกินไป โดยคำนึงถึงความประหยัดเป็นหลัก

2. ครูธุรกิจจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ครูที่มีความรู้บางครั้งก็ได้มีความชำนาญในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่นักเรียน ดังนั้นครูที่ดีต้องรู้หลักการสอน มีเทคนิค และวิธีการถ่ายทอดวิชาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและบุคคลทั่วไป ความรู้ที่ถ่ายทอดให้แก่นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้จะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในตัวครู พร้อมทั้งจะรับฟังและปฏิบัติตาม

3. ครูธุรกิจจะต้องเป็นผู้ที่มีหลักการ และเหตุผล ครูจะต้องยอมรับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนอย่างมีเหตุผล และเป็นธรรมเพื่อที่จะได้เลือกวิธีสอน และกิจกรรมให้เหมาะสมกับภูมิหลังของนักเรียน ในการที่จะให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อลดช่องว่างของนักเรียนและขจัดความเคร่งครัดเกินความจำเป็นในชั้นเรียน อันจะทำให้การเรียนการสอนมีแต่ความเพลิดเพลินและสนุกสนาน

ครูจะต้องรับรู้ว่า การสอนบางครั้งก็ได้รับความสนุกสนาน บางครั้งก็ประสบกับความผิดหวังอย่างคาดไม่ถึง ด้วยเหตุนี้ครูจึงไม่ควรตั้งความหวังไว้สูงเกินไป ทั้งนี้เพราะความสำเร็จในการสอนขึ้นอยู่กับภูมิหลังของนักเรียนแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน และขึ้นอยู่กับอารมณ์และความสามารถในการสอนของครูด้วย

4. ครูธุรกิจจะต้องเป็นประชาธิปไตย ครูธุรกิจควรจะต้องยึดถือหลักการของประชาธิปไตย เคารพและยึดมั่นในสิทธิของแต่ละบุคคลเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ไม่ใช้นโยบายรุนแรงหรือเป็นผู้นำการให้นักเรียนต้องปฏิบัติตามคำสั่งอยู่ตลอดเวลา ควรจะได้เคารพ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบ้าง ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์ ความสามัคคี และมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน ข้อเสนอแนะของนักเรียนบางประการ อาจจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในโอกาสต่อไป

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2544 : 8) ผู้สอนควรมีบทบาทเป็นผู้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. จัดทำสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและชุมชน

2. จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. ให้บุคลากร องค์กร และสถาบันในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง มีวิธีการเรียนรู้และมีทักษะแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง

5. มีการทำวิจัยในชั้นเรียน

6. ประเมินผลตามสภาพจริง โดยเน้นการประเมินควบคู่กับกระบวนการเรียนการสอน และประเมินจากการปฏิบัติจริง

7. ประชาสัมพันธ์รูปแบบการเรียนการสอน เช่น สร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเกี่ยวกับการเรียนการสอน จัดแสดงผลงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน

รุ่ง แก้วแดง (2541 : 140) เสนอกระบวนการสอนของครูยุคใหม่ ซึ่งมีทั้งหมด 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อทำความรู้จักกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล อาจจะต้องทดสอบเพื่อดูพัฒนาการของเด็ก ดูข้อมูลภูมิหลังพื้นความรู้ความสามารถทางการเรียน และความต้องการของผู้เรียน เช่นเดียวกับแพทย์ก่อนที่จะรักษาคนไข้จำเป็นต้องมีข้อมูลก่อน

2. วิเคราะห์เพื่อค้นหาศักยภาพของผู้เรียน โดยใช้ศาสตร์เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ หรือเทคนิคพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เข้ามาช่วย เพื่อดูว่าเด็กมีศักยภาพทางปัญญาด้านไหนมากน้อยเพียงใด หากครูไม่มีความสามารถที่จะวิเคราะห์โดยวิธีนี้ ก็จำเป็นที่จะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเพื่อวิเคราะห์ เพื่อหาศักยภาพของผู้เรียนหากพบว่าผู้เรียนคนนั้นมีปัญหาในเรื่องความพิการเบื้องต้น ครูก็จะสามารถช่วยเหลือแนะนำเพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับศักยภาพและความสามารถของผู้เรียนก็ได้ การวิเคราะห์เช่นนี้ครูจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนที่มีสติปัญญาสูงโดยส่วนรวม หรือมีความอัจฉริยะด้านใดด้านหนึ่งสามารถที่จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ

3. ร่วมกับผู้เรียนในการสร้างวิสัยทัศน์ ครูกระตุ้นความต้องการของผู้เรียนได้โดยการช่วยเด็กสร้างวิสัยทัศน์หรือความฝันว่าเขาควรจะไปให้ไกลที่สุดได้เท่าไร เพื่อที่จะสร้างพลังและแรงจูงใจ แม้ในเด็กเล็กอาจจะดูเป็นความฝันที่ยังห่างไกล แต่เมื่อเด็กเติบโตขึ้นความฝันจะใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สอดคล้องกับศักยภาพของเด็กแต่ละคนมากยิ่งขึ้น

4. ร่วมวางแผนการเรียน การเรียนเป็นสิทธิและความรับผิดชอบของผู้เรียน หน้าที่ครูคือ เป็นผู้ร่วมวางแผน เป็นผู้ให้คำแนะนำในฐานะผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์มากกว่า แต่การวางแผนการเรียนจริงๆนั้นเป็นเรื่องของผู้เรียน ประเด็นนี้อาจมีหลายคนเถียงว่าครูมีความรู้และประสบการณ์ในการวางแผนมากกว่าเด็ก ซึ่งก็เป็นความจริง แต่การวางแผนโดยไม่让孩子มีส่วนร่วมจะไม่ช่วยให้เด็กพัฒนาได้อย่างเต็มที่ เด็กจะต้องฟังครูตลอดเวลา การเรียนจะสิ้นสุดแค่ในห้องเรียน เราจะไม่สามารถปลูกฝังให้เด็กรู้จัก "การเรียนรู้ตลอดชีวิต" ได้ ดังนั้น การวางแผนการเรียนไม่ว่าจะเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน หรือรายภาคเรียน ตลอดจนการวางแผนตลอดหลักสูตรจึงควรเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้เรียนเอง

5. แนะนำช่วยเหลือเรื่องการเรียน เมื่อวางแผนการเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูก็ยังต้องให้คำแนะนำและช่วยเหลือในเรื่องการเรียนแก่ผู้เรียนต่อไป ซึ่งเป็นขั้นตอนที่จะเข้ามาทดแทน ขั้นตอนการสอนเดิม คือ แทนที่ครูจะบอกเนื้อหาให้แบบเดิม ครูก็เพียงแต่แนะนำเนื้อหาบางส่วนและวิธีการเรียนให้กับผู้เรียน

6. สรรหาและสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครูคือ เป็นผู้สนับสนุน สรรหาสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ จัดหาเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้ประกอบการเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถ เรียนด้วยตนเองได้

7. ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือ ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ขั้นตอนนี้อาจเป็นเรื่องยากและเรื่องใหม่สำหรับครู เพราะครูที่คุ้นเคยกับการสอนแบบเดิมจะไม่อดทนที่จะปล่อยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง และจะหันกลับไปใช้วิธีบอกให้ท่องจำอย่างเดิม

วิธีที่ดีที่สุด คือ ครูจะต้องจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถ เรียนด้วยตนเองตามความถนัดของผู้เรียน อาจจะเรียนคนเดียวหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยให้อิสระและเวลา แก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ ครูจะสังเกตอยู่ห่าง ๆ ถ้าผู้เรียนไม่ร้องขอครูก็ไม่จำเป็นต้องเข้าไปแนะนำมากนัก ยกเว้นกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาการตามแผนที่วางไว้ได้ ครูอาจจำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือแนะนำ ในเรื่องการเรียนรู้บ้างเป็นครั้งคราว

8. เสริมพลังและสร้างกำลังใจ หน้าที่ของครูคือ ต้องเสริมพลังแก่นักเรียนอธิบายหรือแนะนำ เพื่อให้เด็กมีความตั้งใจที่จะเรียนต่อไปเนื่องจากอาจจะมีเด็กบางคนต้องการกำลังใจ และบางคนไม่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ ครูต้องใช้ทุกวิธีที่จะกระตุ้นเพื่อสร้างความสนใจ ผู้เรียนต่อไปได้

9. ร่วมประเมินผล หน้าที่ของครูในขั้นประเมินผล จะไม่วัดผลฝ่ายเดียวแบบเดิม แต่จะให้ คำแนะนำเรื่องการวัดผลประเมินผล โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อดูว่าสามารถ เรียนได้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนมากน้อยเพียงใด ถ้าผู้เรียนยังไม่บรรลุผลตามที่วางไว้ก็จำเป็นต้อง กลับไปวางแผนและแก้ไขใหม่

10. เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ ในการปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ต่อไป

ถ้าครูผู้สอนปฏิบัติตามกระบวนการดังกล่าวเป็นภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิม ภาพที่ครูยืนอยู่ หน้าชั้นใช้เพียงชอล์กกับกระดานและบอกให้เด็กท่องจำจะกลายเป็นอดีตไปอย่างสิ้นเชิง ครูยุคใหม่จะมี บทบาทเป็น "ผู้อำนวยความสะดวก" ผู้ให้คำแนะนำ และเสริมพลังแก่นักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วย ตนเอง

อัปสร มีสิงห์ (2544 : 12 - 13) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการใช้หลักสูตรว่าครูควร ปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองในเรื่องดังต่อไปนี้

1. สังเกตและบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล ขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับ ชั้นเรียน

2. ครูไม่ใช่ผู้ให้ความรู้แก่นักเรียนด้วยการบอกให้เด็กจดข้อมูลหรือข้อเท็จจริง แต่ควรจัด ประสิทธิภาพให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจ และค้นพบคำตอบเองจากการลงมือสัมผัสหรือปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ ที่ครูให้การเรียนรู้จึงจะเกิดความเข้าใจ

3. ครูไม่ใช่แหล่งความรู้ที่คอยให้คำตอบแก่เด็กทุกเรื่อง ดังนั้นครูจึงควรมีข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อสามารถชี้แนะแหล่งความรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน

4. ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย อย่าจำเจอยู่กับวิธีใดวิธีหนึ่ง ไม่มีวิธีสอนใดดีที่สุดที่ใช้ได้กับ ทุกเรื่อง ทุกสถานการณ์

5. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมหลากหลาย ทั้งที่ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องสอน

6. การเรียนรู้กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการแสวงหาความรู้และกระบวนการอื่น ๆ ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นในทันที หากเป็นการสะสมไปที่ละน้อยจนเกิดความชำนาญ

7. ติดตามตรวจสอบ บันทึกความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับ ยกย่องให้รางวัลเมื่อผู้เรียนทำได้ดี

สรุปได้ว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอน คือ สอน ให้การอบรม ให้คำปรึกษา สนับสนุน ชี้แนะทางให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีวิชาชีพและเป็นพลเมืองดีของสังคม รวมถึงหน้าที่ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป อันจะเป็นการสร้างศรัทธาให้แก่ผู้เรียนอีกทางหนึ่ง สำหรับหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ นอกจากจะสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในวิชาชีพแล้ว อาจารย์ผู้สอนยังมีหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ตลอดจนตรวจสอบพฤติกรรม จรรยาบรรณของผู้เรียน และจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมด้วย

5.3 วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง วิธีดำเนินการที่ผู้สอนนำมาใช้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน โดยอาศัยแผนการสอนเป็นแนวทางประกอบเช่น พฤติกรรมร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน จัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ตามความมุ่งหมายของการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

อัมพร บุษศิริรักษ์ (2542: 5-6) ได้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดให้ผู้เรียนมีบทบาทที่สำคัญ คือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัด คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ กระตือรือร้น และผูกพันกับสิ่งที่เรียนในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการออกแบบกิจกรรมให้ศึกษา ค้นคว้า ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ แปลความ ตีความ เชื่อมโยงความรู้ สร้างความคิดรวบยอดและสรุปเป็นข้อความรู้
2. ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งด้านข้อมูล ความรู้ ความคิด และประสบการณ์
3. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
4. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ ควบคู่กับการมีผลงาน อันเกิดจากกระบวนการเรียนรู้
5. ให้ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

ทศนา แชมมณี (2542 : 2-30) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ดังนี้

C มาจากคำว่า Construct ซึ่งหมายถึงการสร้างความรู้ตามแนวคิดของ Constructivism กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสรสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสรสร้างความรู้ด้วยตนเองนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

I มาจากคำว่า Interaction ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

P มาจากคำว่า Psysical Participation ซึ่งหมายถึงการให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกาย โดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย

P มาจากคำว่า Process Learning หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาตนเอง เป็นต้น การเรียนรู้กระบวนการเป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกับการเรียนรู้ เนื้อหาสาระต่าง ๆ การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้านสติปัญญาอีกทางหนึ่ง

A มาจากคำว่า Application หมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีแต่เพียงการสอนเนื้อหาสาระเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีแต่เพียงการสอน เนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเข้าใจ โดยขาดกิจกรรมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ จะทำให้ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร การจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้นี้ เท่ากับเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้าน แล้วแต่ลักษณะของสาระและกิจกรรมที่จัด

บทบาทของครูในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL)

1. ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ
2. ศึกษาหาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
3. วางแผนการสอน
4. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี
5. กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง

7. ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

บทบาทของนักเรียนในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL)

1. การมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ต่าง ๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้
2. ลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจ ใช้ความคิดในการกลั่นกรอง แยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่หามาได้ และสร้างความหมายให้แก่ตนเอง
3. การจัดระบบระเบียบความรู้ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เกิดความคงทนและสามารถนำความรู้นั้นไปใช้สะดวกขึ้น
4. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อช่วยให้การรู้นั้นเกิดประโยชน์ต่อชีวิต นอกจากนั้นการประยุกต์ใช้จะช่วยตอกย้ำความเข้าใจและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียนในความรู้นั้น ๆ และการนำความรู้ไปใช้ยังก่อให้เกิดการเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มเติมได้ด้วย

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2542 : 23) ได้เสนอแนวทางในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

1. ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. ผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
4. ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมี

มีเหตุผล

5. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหา ทั้งด้วยตนเอง และร่วมด้วยช่วยกัน
6. ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้า รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
7. ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างมี

ความสุข

8. ผู้เรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและมีความรับผิดชอบในการทำงาน
9. ผู้เรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 21) ได้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดควรคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. สมรรถนะของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด สมรรถนะของมนุษย์ประกอบด้วยเซลล์สมองประมาณหนึ่งแสนล้านเซลล์เป็นโครงสร้างที่มหัศจรรย์ โดยธรรมชาติสมองมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดมีความต้องการที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ให้บรรลุอะไรก็ได้ มนุษย์ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และทุกอย่างรอบตัว

2. ความหลากหลายของสติปัญญา คนแต่ละคนมีความสามารถ หรือความเก่ง แตกต่างกัน และมีรูปแบบการพัฒนาเฉพาะของแต่ละคน สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการพัฒนาเสริมสร้างความสามารถให้แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

3. การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะต่าง ๆ

สรุปการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่

1. มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน
2. ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
3. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
4. ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ชีวิตจริงได้
5. ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

สุวิทย์ มูลคำ (2543 : 11) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริง โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริงและผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูจึงต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูผู้สอนมาเป็นผู้จัดการ หรือผู้ที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมไว้ทุกหนทุกแห่งในโรงเรียนให้มีส่วนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ร่มรื่นสวยงามเป็นระเบียบ มีการนำเสนอสิ่งใหม่ ๆ ที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจและมั่นใจ ในด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จะต้องมีความปลอดภัยสำหรับนักเรียนและเน้นรูปแบบของการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนสร้างบรรยากาศที่มีความเป็นกัลยาณมิตรทำให้นักเรียนอยากมา

โรงเรียนและมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนจึงควรมีความหลากหลาย การจัดกิจกรรมในโรงเรียนก็ควรมีลักษณะที่หลากหลายและยืดหยุ่นเพื่อสนองตอบความต้องการและความสามารถที่แตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจ ใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2542 : 3) ได้ให้แนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน

1. การให้ความรู้ด้านอาชีพ สามารถใช้กิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การบรรยาย การใช้สื่อ การสอนประเภทใบความรู้ ใบงาน การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ การเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้ การจัดป้ายนิเทศ หรือแบ่งกลุ่มให้นักเรียนค้นคว้าแล้วนำความรู้นั้นมาจัดทำป้ายนิเทศ ไปศึกษาดูงาน

2. การเสริมสร้างทักษะในวิชาชีพ สามารถใช้กิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การฝึกงาน ในโรงเรียน การฝึกงานในสถานประกอบการ การรวมกลุ่มสร้างงานหรือผลผลิต

3. การปลูกฝังเจตคติที่ดีต่ออาชีพ สามารถใช้กิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ส่งนักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการ การดูงานในชุมชน การฝึกปฏิบัติในโรงเรียน

4. เห็นช่องทางและวงการทางอาชีพ สามารถใช้กิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ไปดูงานในสถานประกอบการ การเชิญผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพต่าง ๆ มาแลกเปลี่ยนกับนักเรียนให้นักเรียนไปฝึกขายในตลาด

5. คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ สามารถใช้กิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การสำรวจชุมชนแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ การทำโครงการการผลิตชิ้นงาน ทำโครงการ การอภิปราย วิเคราะห์ข้อมูล ตัดสินใจเลือกงานเพื่อการมีรายได้

6. การเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เช่น ความขยัน ความอดทน การทำงานเป็นทีม สามารถใช้กิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การให้นักเรียนไปฝึกงานในโรงเรียนหรือในชุมชน การมอบหมาย การทำโครงการ การทำโครงการการผลิตชิ้นงาน

7. การเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเชิงธุรกิจ เช่น การรวมกลุ่มประกอบอาชีพ การตั้งบริษัทจำลอง

8. ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน โดยการผลิตผลงานต่าง ๆ ออกมาจำหน่าย ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน (บรรพต สุวรรณประเสริฐ. 2544:76-77) ได้ให้ความเห็นว่าควรเน้นเฉพาะด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การสอนที่มีผู้สอนเป็นกลุ่ม เป็นแนวคิดในการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างถูกต้อง ช่วยขจัดปัญหาที่แท้จริงของการเรียนการสอน คือ กลุ่มครูต้องรับผิดชอบร่วมกันในเรื่องของสถานที่ที่ใช้สอน และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การสอนที่ใช้ผู้สอนเป็นกลุ่มจะสอนข้อเท็จจริงต่าง ๆ แก่ผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ ฝึกปฏิบัติงานแบบยืดหยุ่นและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดมีความคิดสร้างสรรค์

2. การแยกคณะผู้ทำงานเป็นส่วน จะทำให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การสอนโดยไม่แบ่งระดับชั้นเรียน ช่วยพัฒนาความคิดของตนเองให้กับผู้เรียนแต่ละคน การสอนแบบนี้ต้องการผู้สอนที่มีความสามารถและมีทักษะมาก

การสอนระดับมัธยมศึกษา ต้องการจัดการกระทำอย่างระมัดระวัง เพราะเป็นช่วงการจัดการศึกษาที่เตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมทุกด้าน เน้นที่ตัวผู้เรียนแต่ละคน ควรกระทำดังนี้

- การยืดหยุ่นตารางสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ตารางสอนในแต่ละชั้น ควรมีหลายช่วงเวลาเรียน และมีการเลือกช่วงเวลาในแต่ละชั้น

- อุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่วิทยุเทป จนถึงคอมพิวเตอร์ ผู้สอนแต่ละคนจะได้นำอุปกรณ์ต่าง ๆ ไปช่วยปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น ผู้สอนควรศึกษาและมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทุกประเภท

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคน สนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความคิดและปฏิบัติตัวในสิ่งที่ถูกต้องจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุด คือการทำให้ผู้สอนและผู้เรียนเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด

อย่างไรก็ตามในการเรียนการสอนนั้น นักเรียนจะตั้งใจเรียนในสิ่งที่มีประโยชน์สำหรับตนและเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งทำได้โดยวิเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนการสอน ซึ่งมี 3 ประการ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน และเนื้อหา จากนั้น จึงเลือกวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนดังนี้

การวิเคราะห์ผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านระดับสติปัญญาพื้นฐาน การเรียนรู้ ความถนัด ความสนใจ

การวิเคราะห์ผู้สอน ได้แก่ ความรู้ความสามารถเฉพาะตัวของผู้สอนเกี่ยวกับเทคนิคการสอนต่าง ๆ จุดเด่น จุดด้อยของผู้สอน รวมถึงบุคลิกลักษณะและความสามารถพิเศษ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะถูกเลือกและกำหนดใช้สำหรับการสอนในแต่ละครั้ง

การวิเคราะห์เนื้อหา หลักสูตรฉบับปรับปรุงเปิดโอกาสให้ผู้สอนปรับหลักสูตรให้เข้ากับท้องถิ่นได้ โดยยังคงหลักสูตรแกนไว้ เนื้อหาที่ปรับควรทำให้เหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งด้านความต้องการจำเป็นและความสนใจในการวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการสอน คือ การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) นั่นคือ การย่อยเนื้อหาและกำหนดพฤติกรรมนำทางไปสู่พฤติกรรมปลายทาง

การนำองค์ประกอบทางการสอนทั้ง 3 ประการดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาเลือกวิธีสอนและกำหนดกิจกรรมการเรียนให้เหมาะสม จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนั้นๆ เป็นการสอนที่มีประสิทธิภาพ

สุทธิพร คล้ายเมืองปัด (2544 : 26-29) เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. จัดสภาพการณ์หรือสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ด้วยการใช้สื่อหรือเครื่องมือเพื่อเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
2. วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนแต่ละคน โดยเน้นที่ความสนใจอยากรู้ อยากเรียนของผู้เรียน และควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ
3. พัฒนาดนเอง เพื่อให้มีวิสัยทัศน์ทางการศึกษาที่กว้างไกล ไม่ว่าจะเป็นด้วยการอ่านเพื่อการศึกษา เข้ารับการประชุมอบรมสัมมนา หรือพูดคุยสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสื่อการสอนที่มีบทบาทต่อการเรียนการสอนยุคใหม่
4. เปลี่ยนผู้สอนมาเป็นผู้จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการเรียนรู้วิธีที่จะเรียน โดยเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้ เป็นผู้ชี้แนะแหล่งข้อมูล และประสานแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้ และเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาเมื่อผู้เรียนพบกับปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขเองได้ ในเวลาและโอกาสที่เหมาะสม

5. ให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการเรียนรู้ ทั้งด้านความคิด จิตใจ การแสดงออกในกรอบของความถูกต้องและให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย

6. ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ไม่ยึดติดอยู่กับวิธีใดวิธีหนึ่ง เพราะไม่มีวิธีการสอนวิธีเดียววิธีใดที่ดีที่สุดในโลก จึงควรพิจารณารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเรื่องราว เนื้อหาสาระการเรียนรู้ และสถานการณ์ที่เหมาะสม

7. เป็นผู้ประเมิน โดยครูและผู้เรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างกฎเกณฑ์การประเมินในรูปแบบต่าง ๆ ร่วมกัน และให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

จากการที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายของวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นวิธีการที่อาจารย์ผู้สอนนำมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ทักษะและเจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน โดยอาศัยแผนการสอนเป็นแนวทาง ซึ่งประกอบด้วยการจัดกิจกรรมการเตรียมผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนในการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลไปถึงตัวหลักสูตรว่าดีเหมาะสมเพียงใด ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 68) กล่าวว่า วัตถุ สิ่งของ ภาพ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนหมายถึง ตัวบุคคล วิธีการ สถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนบังเกิดผลดี สื่อการสอนมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันไป เช่น อุปกรณ์การสอน อุปกรณ์การศึกษา เทคโนโลยีการสอน เทคโนโลยีการศึกษา สื่อทัศนศึกษา สื่อทัศนูปกรณ์ แต่ในปัจจุบันนิยมใช้คำว่า สื่อการสอนมากกว่า เพราะมีความหมายกว้างขวาง มีใช้หมายถึงเพียงสิ่งของที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนแล้วเกิดความเข้าใจง่าย รวดเร็ว ชัดเจนขึ้น เรียกว่า สื่อการสอนทั้งสิ้น

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 80) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมบูรณ์ สงวนญาติ (2534 : 43-44) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วัตถุ สิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติ หรือมนุษย์สร้างขึ้นมา เช่น วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการและกิจกรรมซึ่งได้เลือกมาใช้ช่วยในการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนการสอน

จินตนา ใบกาชุย (2536 : 11) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุ หรือเครื่องมือที่จัดทำขึ้น ซึ่งมีข้อมูลเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนของครูและนักศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหา เกิดทักษะกระบวนการและความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ อันจะนำไปสู่จุดหมายของหลักสูตร ความหมายดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของ ไอนิช และคนอื่น ๆ (กิตานันท์ มลิทอง. 2536 : 75)

อ้างอิงมาจาก Heinich and others. 1989:7-8) ที่กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

กิดานันท์ มลิทอง (2536:83) ให้ความเห็นว่า สื่อการเรียนการสอนจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุกยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
2. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน
3. การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียนนั้น
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น
5. ช่วยเสริมสร้างลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น
6. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

อำภา บุญช่วย (2537:98) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนที่ใช้กันมากคือ ภาษาพูดและภาษาเขียน ต่อมาได้มีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ ในปัจจุบันพบว่า มีสื่อการเรียนการสอนมากมาย หลายชนิด เพราะถือว่า สื่อการเรียนการสอนคือ มือที่สามของครู ดังนั้น บทบาทของสื่อการเรียนการสอนในบทเรียนก็คือ เป็นตัวกลาง ตัวช่วยในการให้ข้อมูลความรู้หรือสิ่งบอกกล่าวแก่ผู้เรียน แต่การใช้สื่อการเรียนการสอนให้ได้ผลสื่อ นั้นต้องตรงกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมของบทเรียน อีกทั้งยังต้องใช้อย่างประหยัดและคุ้มค่าอีกด้วย

5.4.1 คุณค่าของสื่อการเรียนการสอน

1. ห้องเรียนที่ได้เตรียมและวางแผนการใช้ภาพยนตร์ในการสอนนั้นทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้สูงทั้งด้านความเข้าใจ และมโนทัศน์ต่าง ๆ ตามหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการสอนที่ตั้งไว้
2. สื่อประเภทรูปภาพ เช่น แผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ รูปภาพ ฯลฯ ช่วยให้ผู้เรียนเพิ่มพูนความเข้าใจ และมโนทัศน์ได้มากกว่าการฟังการบรรยายเพียงอย่างเดียว
3. สื่อประเภทการบันทึกเสียง หากมีการเตรียมที่ดีสามารถช่วยการเรียนการสอนสาขาวิชาสังคมศึกษา และภาษาได้ดี
4. การใช้โทรทัศน์ประกอบการเรียนการสอนอย่างมีระบบ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดีขึ้น โดยเฉพาะในแขนงวิชาภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
5. การใช้ภาพนิ่งที่ต้องฉาย เช่น สไลด์ फिल्मสตริป ร่วมกับการบรรยายแล้วมีคำบรรยายทั้งในลักษณะเป็นตัวอักษรหรือคำพูดช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้มากขึ้น โดยเฉพาะในสาขาวิชาสังคมศึกษา ภาษาอังกฤษธุรกิจและอุตสาหกรรมศิลป์

ธีรศักดิ์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ (2544 : 10) กล่าวว่า ไม่ว่ายุคใดสมัยใด สื่อการเรียนการสอนย่อมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้เสมอ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สนับสนุนให้ผู้สอนในการจัดสื่อการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ ให้การผลิตสื่อทุกประเภทพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต ผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้สอนจะต้องจัดหาสื่อที่หลากหลาย สื่อที่ผู้เรียนจำเป็นต้องได้โดยตรง ไม่ใช่สื่อที่ครูใช้แต่เพียงผู้เดียว เป็นสื่อที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าเป็นสื่อที่ครูคอยบอกคอยป้อนให้ตลอดเวลา เป็นสื่อที่เรียนรู้ได้ดี เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลและเน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกัน อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

รวีวัตร์ สิริภูบาล (2544 : 45-56) กล่าวว่า เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษายุคสังคมแห่งการเรียนรู้ เน้นให้ประชาชนรู้จักเลือกรับรู้และบริโภคข่าวสารต่าง ๆ ในอันที่จะเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของตนเอง นอกจากนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องและทันกับยุคสมัย รัฐต้องนำเอาเทคโนโลยีและการสื่อสารใหม่ ๆ มาพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแก่ประชาชนได้ในรูปแบบที่หลากหลาย หากจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและประชาชนมีความรู้พื้นฐานบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้เป็นอย่างดีแล้ว ย่อมช่วยให้ประเทศมีทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงคุณค่ามาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญรุดหน้าพร้อมที่จะแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ได้ดียิ่งขึ้น

5.4.2 ประเภทของสื่อการเรียนการสอนทางธุรกิจศึกษา

สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ (2526 : 90 - 91) ได้แบ่งประเภทของสื่อการเรียนการสอน

3 ลักษณะ คือ

1. เครื่องมือหรืออุปกรณ์การสอน (Hardware) ได้แก่ สื่อขนาดใหญ่ที่เป็นอุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษา การจัดทำต้องใช้เทคนิคการทำที่สลับซับซ้อนซึ่งส่วนมากเป็นอุปกรณ์ไฟฟ้า อาทิเช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพทึบ เครื่องบันทึกเสียงวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ ฯลฯ

2. วัสดุ (Software) ได้แก่ สื่อขนาดเล็กทั้งหลายหรือเป็นอุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษาที่จัดทำได้โดยง่ายและนำไปใช้ได้สะดวก เช่น फिल्मสไลด์ แผนภาพโปร่งแสง แผนภูมิ รูปภาพ บัตรคำ ฯลฯ

3. เทคนิคหรือวิธีการ (Techniques or Methods) ได้แก่ การใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ อันเป็นกรรมวิธีที่เป็นสื่อไปสู่การเรียนรู้แก่ผู้เรียน เช่น นิทาน เพลง การเล่นบทบาทสมมติ ละคร หุ่น การจัดนิทรรศการ การพาไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การสาธิต การทดลอง เป็นต้น ซึ่งกรรมวิธีในการใช้สื่อดังกล่าวอาจต้องใช้สื่อประเภทที่ 1 และ 2 เข้ามาร่วมด้วย

เอกศักดิ์ บุตรลับ (2537 : 382 - 383) ได้แบ่ง สื่อการเรียนการสอนออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ (Materials of Software) ได้แก่ สื่อเล็ก (Small Media) ที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพ เสียง และอักษร ในรูปแบบต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 วัสดุที่เสนอความรู้ได้จากตัวมันเอง ได้แก่ หนังสือเรียนหรือตำรา ของจริง หุ่นจำลอง फिल्मภาพยนตร์ แผนที่ ป้ายนิเทศ เป็นต้น

1.2 วัสดุที่ต้องอาศัยสื่อประเภทเครื่องกลไก (Hardware) เป็นตัวนำเสนอความรู้ ได้แก่ फिल्मภาพยนตร์ แผ่นสไลด์ फिल्मสตริป เทปบันทึกเสียง รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เป็นต้น

2. สื่อประเภทเครื่องมืออุปกรณ์ (Hardware) ได้แก่ สื่อใหญ่ (Big Media) ที่เป็นตัวกลางหรือทางผ่านของความรู้ถ่ายทอดไปยังผู้เรียน สื่อประเภทนี้ตัวของมันเองแล้วแทบไม่มีประโยชน์ในการสื่อความหมายเลย ถ้าไม่มีความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ มาป้อนผ่านเครื่องกลไกเหล่านี้ ดังนั้น สื่อประเภทนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยประเภทวัสดุ (Software) สื่อการเรียนการสอนประเภทนี้ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพนิ่ง เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ (Techniques or Methods) ตัวกลางในกระบวนการเรียนการสอน บางครั้งจำเป็นต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิคหรือวิธีการได้แก่ การสาธิต การทดลอง การแสดงละคร การศึกษานอกสถานที่ นิทรรศการ ตลอดจนเทคนิคในการเสนอบทเรียนด้วยประเภทวัสดุและเครื่องมือ เป็นต้น

ยศ ทรัพย์เย็น (2537: 106 - 109) สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาธุรกิจพื้นฐานควรเป็น การผสมผสานของการใช้สื่อหลาย ๆ ชนิด ทั้งนี้เพราะขอบเขตและเนื้อหาของวิชามีความหลากหลายอยู่มาก ถ้ามีการใช้สื่อชนิดใดชนิดหนึ่งเฉพาะ ถือว่าไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้กว้างไกล ขณะเดียวกันทางจิตวิทยาการเรียนรู้ผู้เรียนจะมีความเบื่อหน่ายต่อวิธีการเรียนรู้ที่ซ้ำซาก ดังนั้น การใช้สื่ออย่างผสมผสานช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนประกอบการเรียนการสอนวิชาธุรกิจพื้นฐาน มีดังนี้

1. ผู้สอนและวิทยากร

ผู้สอนและวิทยากร คือ บุคคลสำคัญที่เป็นสื่อกลางของการจัดการเรียนการสอน การสอนอาจเริ่มต้นโดยกล่าวนำของครูหรือวิทยากรไปสักระยะเวลาหนึ่ง หลังจากนั้น ผู้สอนลดบทบาทลง แล้วใช้สื่ออื่น ๆ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการเรียนการสอนต่อไปก็ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้สอนยังคงทำหน้าที่สำคัญในการอำนวยความสะดวก ให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน และสื่อที่สามารถตอบโต้ผู้เรียนให้มีความกระฉับกระชวยทันที่ทันใด ก็คือผู้สอนนั่นเอง ในการเรียนการสอนวิชาธุรกิจพื้นฐานก็เช่นเดียวกัน ผู้สอนยังมีบทบาทสำคัญในการชี้แนะผู้เรียน ให้สามารถแสวงหาความรู้ได้ อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ผู้สอนที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีทางเลือกหลาย ๆ ทางในการแสวงหาความรู้ เพราะผู้เรียนมีความสามารถ ในการเรียนรู้แตกต่างกันทางอัตราและวิธีการโดยธรรมชาติ ดังนั้นผู้สอน และวิทยากรจึงมีส่วนสำคัญในความสำเร็จของผู้เรียนตลอดจนการบรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนด้วย

2. ตำราเรียน

ตำราเรียนหรือเรียกว่าแบบเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษามีความสำคัญอย่างมากต่อผู้เรียน รายละเอียดต่าง ๆ ที่เป็นเนื้อหาสาระ ผู้เรียนเกิดเรียนรู้ได้โดยการอ่านตำราเรียน ผู้เรียนสามารถอ่านตำราหลาย ๆ เล่ม เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับตัวเอง หรือเป็นการตรวจสอบความเข้าใจในเนื้อหาต่าง ๆ ให้ลึกซึ้งมั่นคงยิ่งขึ้น วิชาธุรกิจมีตำรามากมายให้เลือกเรียนได้ ผู้สอนควรตรวจตราตำราเหล่านั้นก่อนแนะนำให้ผู้เรียนอ่าน

3. สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

3.1 หนังสืออ่านประกอบ มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มพูนประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ ที่ร่วมสมัย ทันเหตุการณ์ ตำราเรียนแต่ละเล่มกว่าที่แก้ไขปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน อาจใช้เวลานาน ดังนั้นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถบรรจุลงในตำราได้ ตรงกันข้าม ถ้ามีเรื่องใหม่ ๆ เกิดขึ้น ผู้เขียนหนังสือสามารถเขียนหนังสืออ่านประกอบได้ทันที ผู้สอนควรชี้แนะหนังสืออ่านประกอบให้มีความเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียนด้วย

3.2 วารสารทางธุรกิจ ซึ่งมีมากมายให้เลือกอ่าน ราคาไม่แพง มีสาระและความรู้ มากมาย การแนะนำให้อ่านเล่มใด หรือตอนใด เป็นหน้าที่ของผู้สอนด้วย ข่าวสารที่ดีพิมพ์ช่วยเสริมตำราได้มาก ให้แง่คิด ในเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางธุรกิจแก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี

3.3 บทความทางธุรกิจทั้งที่ตีพิมพ์ในหนังสือรายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน ให้ข่าวสารให้สาระแง่คิดที่สำคัญจึงเป็นข่าวสารที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด เหมาะแก่การติดตาม เช่น ราคาหุ้น ราคาทองคำ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศ ข้อตกลงทางการค้าต่าง ๆ เป็นต้น ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนได้ติดตามอ่านอย่างสม่ำเสมอเพราะมีข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมาก

3.4 สมุดแบบฝึกหัด หลังจากศึกษาหาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว การทบทวนให้มีความรู้จริงและยั่งยืน คือการทำแบบฝึกหัด แบบฝึกหัดที่ดีควรประกอบด้วย การทบทวนสาระสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ให้รู้จักคิดพิจารณาสิ่งที่เรียนมากับสิ่งที่ป็นอยู่ ค้นคว้าเพิ่มเติมให้มีความรู้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไปอีก พยายามนำสิ่งที่เรียนมาใช้ประโยชน์ดังนั้นผู้สอนควรจัดทำสมุดแบบฝึกหัดใช้เอง ถ้าหากสั่งให้ผู้เรียนซื้อควรพิจารณาถึงหลักที่กล่าวมาแล้ว

4. เครื่องมือหรืออุปกรณ์

เครื่องฉาย เครื่องเสียง เครื่องมือปฏิบัติ ซึ่งใช้ร่วมกับวัสดุต่าง ๆ เป็นผลดีในแง่ของวิธีการนำเสนอในรูปแบบแตกต่างไปจากครูยืนพูดมาเป็นการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ประกอบช่วยสร้างบรรยากาศไม่ให้จำเจ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือควรใช้อย่างพอเหมาะพอควร ผู้เรียนจึงได้รับประโยชน์เต็มที่

5. วัสดุ

ได้แก่ फिल्म สไลด์ เทปเสียง แผ่นใส หรือรูปภาพ แบบจำลอง ฯลฯ สื่อเหล่านี้เพิ่มสีสันในการเรียนรู้ บางสื่อมีความสมบูรณ์ในตัวมากช่วยให้เห็นภาพพจน์ชัดเจน เช่น ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ เป็นต้น อธิบายเรื่องยาก ๆ ให้มีความเข้าใจง่ายขึ้น เช่น วีดิทัศน์เกี่ยวกับการซื้อขายหุ้น ขั้นตอนในการผลิตสินค้า ฯลฯ

6. กลวิธีหรือวิธีการ

เป็นการสื่อความหมายหรือการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนโดยเน้นที่กระบวนการถ่ายทอดมากกว่าวัสดุหรือเครื่องมือ ได้แก่วิธีการสอนแบบต่าง ๆ สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะ และกิจกรรม ผู้สอนจะต้องรู้จักการเลือกใช้สื่อ ประเภทของสื่อให้เหมาะกับการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของการใช้สื่อแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนทางด้านวิชาชีพจึงจะสามารถใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

5.6 การวัดและประเมินผล

ความหมายของการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอน เพราะ

เป็นตัวบ่งชี้และตรวจสอบระดับความสำเร็จของกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลไว้ดังต่อไปนี้

บุญเชิด ภิญโญนนท์พวงษ์ (2521:6) ได้กล่าวว่าการประเมินผลเป็นกระบวนการที่ควรทำต่อจากการวัดผลและวินิจฉัยตัดสินสรุปคุณค่าที่ได้จากการวัดอย่างมีหลักเกณฑ์

ไพศาล หวังพานิช (2526:13) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นกระบวนการตัดสินใจ ตีราคา ลงสรุปเพื่อพิจารณาความเหมาะสม หรือหาคุณค่าของคุณลักษณะและพฤติกรรมเช่น ผลการเรียน ผลการปฏิบัติ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดเป็นหลัก และใช้วิจารณ์ญาณประกอบการพิจารณา

สุนทร จันทศรี (2530:155) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการใด ๆ ที่จะทำได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่ง เช่น คะแนน เป็นต้น ที่มีความหมายแทนคุณภาพ หรือลักษณะของสิ่งที่วัดนั้น แล้วจึงนำผลที่ได้มาวินิจฉัย ตีราคา ให้คุณค่าตัดสินว่ามีคุณภาพ มาก น้อย สูง ต่ำ เพียงใด เรียกว่า การประเมินผล

สุวิทย์ มูลคำ (2543:23) กล่าวว่า การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง หมายถึง การวัดและประเมินผลการทำงานในด้านสมองหรือการคิด และจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบคำถามว่าผู้เรียนทำอะไรและทำไมจึงทำอย่างนั้น การได้ข้อมูลว่า "เขาทำอะไร" และ "ทำไม" จะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยผู้เรียนพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน ทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและทำให้เกิดความอยากในการเรียนรู้ต่อไป

ลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพที่แท้จริง

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถกระทำได้ตลอดเวลาในทุกสถานการณ์ ทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชน
2. เป็นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริง ๆ
3. เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัด และให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน
5. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง รวมทั้งการเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริง
6. ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้าน ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน อย่างต่อเนื่อง
7. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการ ความรู้ ความสามารถหลาย ๆ ด้านของผู้เรียน
8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง (ทักษะการคิดที่ซับซ้อน) เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์
9. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข
10. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง

ราชบัณฑิตยสถาน (2532:502) นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการประเมินว่าเป็น การตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเป็นกระบวนการได้ให้มาซึ่งสารสนเทศสำหรับตัดสินคุณค่าของโปรแกรมการศึกษา ผลผลิตกระบวนการ จุดมุ่งหมายของโครงการหรือทางเลือกต่าง ๆ ที่ออกแบบ

เพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินเป็นการศึกษาหรือตรวจสอบโครงการ ในระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินอยู่ – หรือภายหลังที่โครงการได้สำเร็จเสร็จสิ้นไปแล้ว

ธารง บัวศรี (2532 : 8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การประเมินผลหลักสูตรและ การประเมินการเรียนการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 199) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลคือ การพิจารณาตัดสิน เกี่ยวกับคุณค่า ความจริง และการกระทำ บางทีขึ้นอยู่กับ การวัดเพียงอย่างเดียว ส่วนการประเมินผล ประกอบด้วย

1. ผลการวัดที่ได้จากกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การทดสอบ
2. เกณฑ์การพิจารณา เพื่อให้เป็นแนวทางหรือหลักการพิจารณา แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น พอใจ ไม่พอใจ

3. การตัดสินใจ เป็นการสรุปผลเปรียบเทียบระหว่างผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- ประโยชน์ของการวัดผลและประเมินผล

สุวิมล ตั้งสัจพจน์ (2526 : 10) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดผลประเมินผล ดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยให้ทราบสถานภาพของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น
3. เพื่อช่วยในการแบ่งนักเรียนตามลำดับความสามารถและสะดวกในการจัดกลุ่ม
4. เพื่อให้สามารถประเมินผลการเรียนของนักเรียนและการสอนของครูได้
5. เพื่อช่วยให้สามารถวินิจฉัยและทำนายผลการเรียนการสอนได้
6. ช่วยให้ผู้สามารถให้คะแนนนักเรียนได้อย่างถูกต้อง
7. เพื่อใช้เป็นวิธีหนึ่งของการเรียนการสอน โดยสร้างสถานการณ์อย่างหนึ่ง เพื่อให้นักเรียนได้

ทดลองความสามารถอย่างเต็มที่

จิระพันธ์ พูลรัตน์ (2523 : 321) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลมีประโยชน์อย่างมากในการศึกษา เพราะการวัดผลและประเมินผลมีบทบาทในการพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ครูได้ทราบว่าตนเองมีข้อบกพร่องอะไรบ้างที่จะต้องแก้ไข ในเรื่องเนื้อหาวิชาที่สอน วิธีการสอน หรือ สาเหตุอื่น ๆ และในทำนองเดียวกันทำให้ทราบว่านักเรียนยังขาดความเข้าใจในเรื่องใด ซึ่งครูจะได้นำผลที่ได้รับนี้ไปปรับปรุงการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น หรือจะได้จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเป็นรายบุคคลต่อไป

รุ่งทิวา จักรกร (2527 : 199) แบ่งกระบวนการประเมินผลออกเป็น ดังนี้

1. การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม การประเมินผลแบบนี้เชื่อว่าบุคคลมีความแตกต่างกัน ฉะนั้น การประเมินผลแบบนี้จึงยึดถือคนส่วนใหญ่หรือกลุ่มใหญ่ในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาจากคะแนนของแต่ละคนกับคะแนนของคนอื่นภายในกลุ่ม
2. การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ ถือว่า เนื้อหาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ ดังนั้น ผู้เรียนควรจะเรียนรู้ให้ได้ และเกณฑ์ขั้นต่ำที่ยอมรับว่าผู้เรียนได้เรียนรู้แล้ว คือ ร้อยละ 80 ของเนื้อหาที่ ได้เรียนรู้

ชุมพล ศรีทองกุล (2544 : 5) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกลไกสำคัญในการประเมินผลความสามารถและทักษะของผู้เรียน ข้อควรคำนึงคือ การพัฒนาศักยภาพของครูด้านการวัดผลและประเมินผลโดย

อาจใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และเหมาะสมกับลักษณะของตัวบ่งชี้ที่จะวัด เช่น ถ้าวัดเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ก็อาจจะใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือหลักและใช้เครื่องมืออื่น ๆ ประกอบ เช่น การพิจารณาผลงานของผู้เรียน การตั้งคำถามในห้องเรียน การสังเกตพฤติกรรม ถ้าวัดความคิดเห็น ความรู้สึก เจตคติ เป็นหลัก โดยจัดทำเป็นแบบบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน หรือใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาในการวัด ที่สำคัญคือผลจากการประเมินจะต้องสะท้อนให้เห็นความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีโดยสรุป คือ เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอนมิได้เน้นการสอบไล่ปลายปีเป็นสำคัญ แต่ต้องการให้ผู้สอนประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดปี นั่นคือ ต้องการประเมินผลการเรียนเพื่อให้รู้ว่าผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีวินัย และนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่เพียงใดมากกว่าการสามารถตอบคำถามได้ และในการที่พยายามให้ผู้สอนเป็นผู้สอนเองก็เพื่อจะให้ผู้สอนเห็นว่าไม่จำเป็นต้องสอนเพื่อสอบ แต่จะสอนเพื่อให้ได้เรียนในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน และสังคมนั้น ๆ (กรมวิชาการ . 2532 : 13)

การวัดผลประเมินผลระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ได้กำหนดว่า การประเมินผลและการตัดสินผลสำเร็จการศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผล ว่าด้วยการประเมินผลการศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

การวัดผลประเมินผล ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ได้กำหนดเกณฑ์ โดยแบ่งแยกคะแนนแต่ละส่วนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน เป็นอัตราส่วนคะแนนกลางภาค : คะแนนปลายภาค ตามที่กลุ่มกำหนดคือ 60 : 40

1. คะแนนตลอดภาคเรียนแบ่งเก็บดังนี้
 - 1.1 คะแนนจิตพิสัย 10 คะแนน
 - 1.2 คะแนนรายจุดประสงค์ 20 คะแนน
 - 1.3 คะแนนสอบกลางภาค 30 คะแนน
 - 1.4 คะแนนสอบปลายภาค 40 คะแนน
2. แผนการประเมินผลการเรียน มีดังนี้
 - 2.1 จุดประสงค์ที่เก็บคะแนนรายจุดประสงค์
 - 2.2 จุดประสงค์ที่เก็บคะแนนกลางภาคเรียน
 - 2.3 จุดประสงค์ที่เก็บคะแนนปลายภาค
 - 2.4 จุดประสงค์ด้านจิตพิสัยที่ประเมิน ได้แก่
 1. เวลาเรียน
 2. ระเบียบวินัยและความสะอาด
 3. ความรับผิดชอบสื่ออุปกรณ์การเรียน
 4. พฤติกรรมที่พึงประสงค์

เกณฑ์ผ่าน

1. มีเวลาเข้าห้องเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
2. มีคะแนนที่เก็บจากจุดประสงค์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนรวม
3. รายจุดประสงค์ใดไม่ร้อยละ 60 ให้ซ่อมเสริมได้ไม่เกิน 1 ครั้ง
4. ผลรวมของคะแนนทั้งหมดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

เกณฑ์ค่าระดับคะแนน

80 - 100	ระดับคะแนนได้ 4
70 - 79	ระดับคะแนนได้ 3
60 - 69	ระดับคะแนนได้ 2
50 - 59	ระดับคะแนนได้ 1

สรุปได้ว่า การวัดผลและการประเมินผลจะเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ให้ประสบความสำเร็จ หรือให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยครูมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องทำการทดสอบเป็นระยะอย่างต่อเนื่องแล้วนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พงศ์ หรดาล (Pong Horadal. 1987 : 73 - 78)-ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อนาคตของอาชีวศึกษาในประเทศไทย ในอีก 9 ปี โดยใช้เดลฟี ผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยสรุปประเด็นปัญหาไว้ดังนี้

1. หลักการ มีแนวโน้มที่เป็นไปได้ดังนี้ คือ สามารถนำไปประกอบอาชีพในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การเรียนด้านทฤษฎีและปฏิบัติสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี

2. หลักสูตร ควรเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี และพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล

3. ผู้สอน ควรมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอย่างน้อย 3 ปี และได้รับการฝึกโดยตรงในสถานประกอบการประจำปี ตลอดจนการศึกษาอบรมทุกช่วงเวลา

เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ ปรับให้สอดคล้องกับหลักสูตรและลักษณะของงานในสถานประกอบการ เครื่องมือ เครื่องจักรใหม่ ๆ ต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

สมพงษ์ อุดมโชคทรัพย์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพ ธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

4. นักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สิริฉันท์ สติรกุล เตชะพาพงษ์ และจรรยา มาดิลกโกวิท (2542 : 71-83) วิจารณ์วิเคราะห์ สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.1 ด้านบริบท

โครงสร้างหลักสูตรพบว่า ในหลักสูตรทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย แผนการเรียนปกติ วิชาธุรกิจจะอยู่ในวิชาบังคับเลือกและวิชาเลือกเสรี ซึ่งมีทั้งวิชาที่เกี่ยวกับธุรกิจและเพื่อธุรกิจ แต่เนื่องจากหลักสูตรจัดให้มีวิชาเลือกเรียนได้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนจึงสามารถเลือกเรียนวิชาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่วิชาธุรกิจได้ ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

แผนการเรียนวิชาอาชีพ 1 (วช.1) และวิชาอาชีพ 2 (วช.2) มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมผู้เรียนให้ออกไปประกอบอาชีพ โดยวิชาธุรกิจจะอยู่ในวิชาบังคับเลือก และวิชาเลือก ซึ่งนักเรียนทุกคนต้องเลือกเรียน มี 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนพุทธจักรวิทยา และโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย

1.2 ด้านตัวป้อน

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 45 ปี มีอายุราชการมากกว่า 15 ปี จบปริญญาตรีวิชาเอกวิทยาศาสตร์จากมหาวิทยาลัย

ครูธุรกิจส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 36-40 ปี จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยกลุ่มวิชา บริหารธุรกิจและศึกษาศาสตร์ ประสบการณ์การสอนธุรกิจมากกว่า 13 ปี ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7 ครูธุรกิจส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมมีถึงร้อยละ 42.6 ส่วนที่ได้รับการอบรมคือผู้บริหารส่งไป เรื่องที่ได้รับการอบรมได้แก่ เนื้อหาวิชาธุรกิจ คอมพิวเตอร์ และการเขียนแผนการสอน ครูธุรกิจร้อยละ 92.2 ได้รับมอบหมายให้ทำภาระงานอื่น ๆ ได้แก่ งานทะเบียน งานสารบรรณ งานการเงิน

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีอายุ 16 ปี บิดาประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มารดาส่วนใหญ่มีอาชีพแม่บ้าน นักเรียนส่วนใหญ่เลือกเรียนวิชาธุรกิจเพราะความสนใจและความถนัด ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (2.00 – 2.49)

1.3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

วิธีการสอนที่ใช้มากคือ บรรยาย รองลงมากคือ ทักษะปฏิบัติ ส่วนวิธีการสอนที่ใช้น้อยที่สุดคือโปรแกรมช่วยสอน การวัดและประเมินผลหลังเรียนโดยการสังเกตความสนใจมากที่สุด รองลงมาคือ สอบย่อยภาคทฤษฎี สอบปลายภาคการใช้แบบเลือกตอบ

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

2.1 ด้านบริบท

โรงเรียนที่เปิดสอนแผนการเรียนวิชาอาชีพ 1 (วช.1) และวิชาชีพ 2 (วช.2) มี 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนพุทธจักรวิทยา และโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย

2.2 ด้านตัวป้อน

โรงเรียนขาดแคลนครูที่มีวุฒิการศึกษาทางธุรกิจศึกษา ขาดความตั้งใจในการสอน นักเรียนขาดความรับผิดชอบ และขาดความสนใจเรียนในวิชาชีพ เพราะไม่ได้เป็นวิชาที่ใช้ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับหมวดธุรกิจ เพราะคิดว่าเป็นเพียงหมวดวิชาชีพ และขาดอุปกรณ์การสอนที่พร้อมและทันสมัย โรงเรียนมีสภาพห้องเรียนไม่เหมาะสม

2.3 ด้านกระบวนการ

การสอนของครูไม่มีประสิทธิภาพและไม่น่าสนใจใช้วิธีการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ครูไม่มีความรู้ด้านเนื้อหาและวิธีการสอนเพียงพอ นักเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดความเอาใจใส่ และไม่ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ด้านการบริหารจัดการ พบว่า การจัดตารางเวลาเรียนจัดให้อยู่คาบสุดท้าย ทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร หรือจัดเป็นคาบเดียวๆ แทนที่จะเป็น 2 คาบติดกัน ทำให้ครูจัดกิจกรรมการสอนได้ไม่เต็มที่ บางโรงเรียนบังคับให้นักเรียนเรียนอ่อนเรียนวิชาธุรกิจ และเปิดวิชาให้เลือกเรียนน้อย ทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสเลือกเรียนตามความสนใจ

3. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพธุรกิจ

3.1 ครูธุรกิจ นักเรียน และผู้บริหาร ให้ความเห็นว่วิชาชีพธุรกิจมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมโลกมากที่สุด

3.2 ครูธุรกิจ นักเรียน และผู้บริหาร ให้ความเห็นว่ วิชาชีพธุรกิจสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

กล่าวโดยสรุปในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพธุรกิจศึกษา

1. โรงเรียนควรบรรจุวิชาชีพที่เป็นรายวิชาเกี่ยวกับธุรกิจ เป็นวิชาบังคับระดับละ 1 รายวิชา เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจเป็นผู้บริโภค และเป็นพลเมืองที่ฉลาด
2. ครูธุรกิจ ควรให้มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาความรู้ความสามารถและนำความรู้เทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ครูควรพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาชีพธุรกิจ เนื้อหาวิชา และรายวิชา ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจในปัจจุบัน
4. ผู้บริหารควรให้ความสนใจหมวดธุรกิจและสนับสนุนครูให้ได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาครู และจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่ทันสมัย

สรุป เียนเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปทุมคงคา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ในด้านหลักสูตรวิชาอาชีพธุรกิจ วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และครูผู้สอน โดยจำแนกตามชั้นปีที่เรียน และระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่า

1. ผลการศึกษาความพึงพอใจ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ด้านหลักสูตรวิชาอาชีพธุรกิจ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนที่เรียนต่างชั้นปี มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ด้านหลักสูตรวิชาอาชีพธุรกิจ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมสูง ปานกลาง และต่ำ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตรวิชาอาชีพธุรกิจ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจ นักเรียนที่เรียนต่างชั้นปี มีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชา อาชีพธุรกิจ ด้านครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 มีความพึงพอใจสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ส่วนด้านอื่นมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว นักเรียนที่เรียนต่างชั้นปีมีความพึงพอใจทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมสูง ปานกลาง และต่ำ มีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ด้านหลักสูตรวิชาอาชีพธุรกิจและกิจกรรมการเรียนการสอน และ ด้านครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รัตนา ประเสริฐศรี (2543 : 62 - 63) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน พบว่า นักศึกษามีปัญหาการเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้าน สภาพแวดล้อมในการเรียน มีปัญหาในระดับมาก ส่วนด้านผู้เรียนและด้านผู้สอน มีปัญหาในระดับน้อย นักศึกษาที่มีเพศ และรอบการเรียนต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีปัญหาการเรียนด้านผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และด้านผู้เรียน นักศึกษามีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวม แตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีปัญหาการเรียน ด้านการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน ด้านผู้เรียนและด้านผู้สอน นักศึกษามีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ทัศนีย์ ดริธาร (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เกี่ยวกับด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำแนกตามวิชาเอก รอบการเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอุตสาหกรรม ศาสตรบัณฑิต ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้าน การประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร อุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนรายด้าน ด้านอาจารย์ผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักศึกษาที่เรียนรอบต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอุตสาหกรรม ศาสตรบัณฑิต ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้าน การประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านการประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนรายด้าน ด้านหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นายสุรวิทย์ เพียรเพชรเลิศ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรี ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เกี่ยวกับด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลและเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา จำแนกตาม ระดับชั้นปี และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า

1. นิสิตระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา ด้าน หลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. นิสิตชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและการประเมินผล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้าน ด้านหลักสูตร มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัย สำคัญทางสถิติ ด้านการเรียนการสอนและด้านอาจารย์ผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นิสิตระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ธุรกิจศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและ การประเมินผล โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

ไดส์ส (DYESS. 1982 : 4702 - A) ได้ศึกษาติดตามผลนักศึกษาบริหารธุรกิจ ปี ค.ศ. 1977 - 1981 ของวิทยาลัยซานจาซิโต เพื่อศึกษาการเรียนการสอนที่วิทยาลัยจัดขึ้นนั้น นักศึกษาสามารถนำไปใช้ ประโยชน์ในการทำงานเพียงใด โดยใช้แบบสอบถามกับผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จ การศึกษา จำนวน 227 คน

ผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอน เพื่อเตรียมตัวออกไปประกอบอาชีพได้อย่าง เหมาะสม โดยเฉพาะวิชาทางด้านการเก็บข้อมูลตัวเลขโดยไม่ใช้เครื่องคำนวณ การเงินและงานเก็บบันทึก ส่วนวิชาที่จัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมตัวออกไปประกอบอาชีพ ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ พิมพ์ดีด การบอกค่า และการใช้เครื่องมือการสื่อสารด้วยภาษางานธุรกิจทั่วไป และการทำงานบริหารธุรกิจโดยตรง ทักษะที่ผู้สำเร็จการศึกษาต้องการให้เพิ่มในหลักสูตร ได้แก่ การพิมพ์ต้นฉบับทางสถิติ ทักษะทาง ไวยากรณ์ ทักษะการเว้นวรรคตอน เทคนิคการเขียนรายงาน และการคัดเลือกคนเข้าทำงาน และผู้สำเร็จ การศึกษาสามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้ศึกษาไปใช้ในการทำงานได้ดี มีบางวิชาเท่านั้นที่ควรปรับปรุง และเพิ่มเติมตามความต้องการของหน่วยงาน

ยัง (Young. 1983 : 448) ได้ติดตามการประเมินหลักสูตรกระบวนการใช้หลักสูตรฉบับ ค.ศ.1975 ของประเทศอินโดนีเซีย ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ปรึกษามาประจำฝ่ายวิจัยและพัฒนาของกระทรวง ศึกษาธิการ ประเทศอินโดนีเซีย ผลการวิจัยพบว่า ถึงแม้ว่าผู้มีหน้าที่ความรับผิดชอบทางการศึกษา ได้พยายามประเมินผลหลักสูตรและกระบวนการใช้หลักสูตรไปแล้วอย่างสม่ำเสมอ และได้แจกเอกสารหลักสูตร การจัดโปรแกรมการอบรมครู และทดสอบนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการศึกษาแล้วก็ตามแต่ก็ได้กระทำเพียง จุดเดียวซึ่งถือว่า อยู่ในแคบมาก และการบริหารหลักสูตรยังไม่มีประสิทธิภาพ เขาได้เสนอแนะว่า ควรใช้ การประเมินหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพและต้องคำนึงถึงค่านิยม อุดมการณ์ และจุดหมายทางการศึกษาของ ประเทศไทยที่ต้องการ ซึ่งเป็นเกณฑ์สำหรับการประเมิน นอกจากนี้ครูยังมีบทบาทสำคัญในการประเมินผล หลักสูตร และกระบวนการใช้หลักสูตรและต้องหาวิธีให้ครูยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการศึกษาอีกด้วย

ทรอนวอลล์ (Tomvall . 1984 : 912) ศึกษาความคาดหวังของครูในโรงเรียนมัธยมแบบผสม ระดับกลาง ถึงจุดหมายของการศึกษาและหลักสูตรที่ต้องการสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบผสมประเทศ สวีเดน โดยมีความหมายต้องการทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป ของครูเกี่ยวกับ หลักสูตรที่ใช้อยู่กับจุดหมายหรือปรัชญาของการศึกษา และหลักสูตรที่เขาต้องการทำการวิจัยกับครู 40 คน ที่สอนประจำอยู่โรงเรียน และเป็นผู้รู้จักธรรมชาติของนักเรียน สามารถวางแผนการสอนและรู้จักหลักสูตร ที่ใช้ได้เป็นอย่างดี โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบวัดทัศนคติ ตลอดจนเปิดโอกาสให้แสดง ความคิดเห็นได้อย่างเสรี เกี่ยวกับหลักสูตร การวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีเจตคติทางบวกและทางลบต่อหลักสูตรที่มีใช้อยู่แล้ว และมีจุดหมายหรือปรัชญาทางการศึกษา บางประการที่ทั้ง 2 กลุ่มที่ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับครูทุกคนต่างมีอุดมคติต่อวิชาชีพของตน นอกจากนั้น ยังได้เสนอแนะเพิ่มเติมอีกว่า การสร้างหลักสูตรนอกจากจะมีปรัชญาการศึกษาอันเป็นจุดหมายสูงสุดแล้ว ยังต้องคำนึงถึงรากฐานทางสังคมวิทยา ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ครูผู้สอนเอง ความรู้พื้นฐานของนักเรียน และการบริหารโรงเรียน ผู้มีหน้าที่ร่างหลักสูตรจะต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนที่จะประกาศใช้หลักสูตร ฉบับนั้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดการกระทำข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา เป็นนักเรียนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 64 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 56 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 รวมนักเรียนทั้งหมด 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. หลักสูตร
2. อาจารย์ผู้สอน
3. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
4. สื่อการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผล

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเป็นรายชื่อให้ครอบคลุมครอบคลุมความมุ่งหมายทุกระดับความคิดเห็นใน 5 ด้าน
2. สัมภาษณ์ความคิดเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โดยการสัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร จำนวน 8 ข้อ ด้านอาจารย์ผู้สอน จำนวน 11 ข้อ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 14 ข้อ ด้านสื่อการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 8 ข้อ รวมทั้งสิ้น 53 ข้อ
4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้ความถูกต้องและสมบูรณ์
5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญ มีจำนวน 3 ท่าน คือ
 - 5.1 ดร.ละเอียด รัชเผ่า อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 5.2 อาจารย์ชวลิต รวยอาจิน อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 5.3 อาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้
7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 50 คน มีนักเรียนตอบสมบูรณ์ครบถ้วนทั้งฉบับ จำนวน 50 คน หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ((α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1972 : 126) (ล้วน และอังคณา สายยศ. 2538 : 200) ได้ค่าความเชื่อมั่น .9653
8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตรวจสอบความเห็นชอบเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
9. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการ
สามัญศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

1. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวไปควบคุมการเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่โรงเรียน
พุทธจักรวิทยา โดยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6
ระหว่างวันที่ 1-5 กรกฎาคม 2545

การจัดกระทำข้อมูล

1. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ตรวจให้คะแนน
แบบสอบถาม โดยกำหนดน้ำหนักการให้คะแนน เป็น 4 ระดับดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ในการประมวลข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer Plus) โดยมีขั้นตอน
ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ สถานภาพของกลุ่มเป้าหมาย โดยวิธีหาค่าร้อยละ

1.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการจัดการเรียน
การสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard
Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.00	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามแผน การเรียนพาณิชยกรรมเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามแผน การเรียนพาณิชยกรรมเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามแผน การเรียนพาณิชยกรรมเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามแผน การเรียนพาณิชยกรรมเหมาะสมน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการเรียน
การสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม รายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น และ
อาชีพของผู้ปกครอง โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples) และจำแนกตามระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of
Variance)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ค่ารวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 45)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

2. สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ . 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t - test for Independent samples) สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 166)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
	$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	S_1^2, S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	n_1, n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Analysis of Variance) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 236)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 กรณีที่ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียวนั้นสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของนิวแมนคูลส์ (Newman-Keuls)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และการแปลผล ดังนี้

N	=	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย
$\bar{X}$	=	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S	=	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	=	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	=	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	=	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามเพศ ระดับชั้น ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเสนอในรูปของจำนวนและค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	34	28.3
หญิง	86	71.1
รวม	120	100.0
2. ระดับชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 5	64	53.3
มัธยมศึกษาปีที่ 6	56	46.7
รวม	120	100.0
3. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
คะแนนเฉลี่ยสะสม ต่ำกว่า 2.00	26	21.7
คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 - 2.99	65	54.2
คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 - 4.00	29	24.2
รวม	120	100.0
4. อาชีพของผู้ปกครอง		
รับราชการ *	6	5.0
ค้าขายหรือธุรกิจ	41	34.2
รับจ้าง	65	54.2
เกษตรกรกรรม *	8	6.7
รวม	120	100.0

หมายเหตุ * อาชีพรับราชการและเกษตรกรกรรม ไม่ได้นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบในตาราง 10

จากตาราง 1 แสดงว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 120 คน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิง โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนใกล้เคียงกัน นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในช่วง 2.00 – 2.99 โดยอาชีพผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมโดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
ด้านหลักสูตร	3.08	.41	มาก
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.25	.50	มาก
ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	3.13	.49	มาก
ด้านสื่อการเรียนการสอน	2.94	.51	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล	3.19	.50	มาก
รวม	3.12	.41	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน
พาณิชยกรรม ด้านหลักสูตรโดยรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นด้านหลักสูตร	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
1. เนื้อหาวิชามีความทันสมัย และสอดคล้องกับการประกอบอาชีพในปัจจุบัน	3.16	.50	มาก
2. เนื้อหาวิชาตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน	3.05	.67	มาก
3. เนื้อหาวิชาที่เรียนนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้มาก	3.36	.63	มาก
4. จัดหลักสูตรได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี	2.96	.64	มาก
5. จัดหลักสูตรได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ	2.92	.65	มาก
6. จัดหลักสูตรได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม	2.93	.66	มาก
7. เนื้อหาวิชาที่เรียนนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้	3.32	.67	มาก
8. ปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.92	.72	มาก
รวม	3.08	.41	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ด้านหลักสูตร โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน
พาณิชยกรรม ด้านอาจารย์ผู้สอนโดยรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นด้านอาจารย์ผู้สอน	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
1. มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน	3.36	.68	มาก
2. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.17	.64	มาก
3. ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน	3.30	.67	มาก
4. มีความรับผิดชอบและเข้าสอนตรงต่อเวลา	3.29	.77	มาก
5. มีการติดตามและนำความรู้ใหม่มาสอน	3.17	.74	มาก
6. พัฒนาการสอนอยู่เสมอ	3.16	.79	มาก
7. อุทิศเวลาให้กับนักเรียนมาก	3.14	.84	มาก
8. มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศในการเรียนวิชา อาชีพธุรกิจ	3.20	.76	มาก
9. มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับความเป็นครูธุรกิจ	3.33	.68	มาก
10. ให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนการแนะแนว วิชาอาชีพธุรกิจที่ชัดเจนให้กับผู้เรียน	3.35	.67	มาก
11. มีการพูดโน้มน้าวใจให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าต่องานอาชีพ ธุรกิจ	3.27	.77	มาก
รวม	3.25	.50	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน
พาณิชยกรรม ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน
พาณิชยกรรม ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
1. มีการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	3.12	.75	มาก
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในระหว่างเรียน	3.22	.69	มาก
3. อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนจนทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียน	3.07	.69	มาก
4. มีวิธีการดำเนินการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก	3.17	.69	มาก
5. เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.07	.76	มาก
6. เน้นให้ผู้เรียนให้รู้จักคิด ค้นแก้ปัญหาในการเรียนการสอน	3.20	.68	มาก
7. มีการเรียนกิจกรรมงานกลุ่มให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้	3.08	.68	มาก
8. ใช้กิจกรรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติ	3.16	.77	มาก
9. มีการชมเชย สนับสนุน ให้กำลังใจนักเรียนให้มีการแสดงออก	3.11	.79	มาก
10. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย	2.98	.84	มาก
11. มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การศึกษาดูงาน ทัศนศึกษา	3.20	.76	มาก
12. มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพธุรกิจ	3.23	.80	มาก
13. เน้นจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน	3.08	.75	มาก
14. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความพร้อมทุกด้าน	3.10	.70	มาก
รวม	3.13	.49	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน
พาณิชยกรรม ด้านสื่อการเรียนการสอนโดยรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
1. สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียน	3.15	.68	มาก
2. สื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัย	2.92	.71	มาก
3. จัดให้นักเรียนมีโอกาสใช้บริการจากสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้นอกเวลาเรียน	3.02	.85	มาก
4. จัดให้นักเรียนมีโอกาสใช้บริการทางเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อค้นคว้าหาความรู้วิชาอาชีพธุรกิจจากอินเทอร์เน็ตได้	2.87	.85	มาก
5. สื่อการเรียนการสอนอยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้งาน	3.13	.78	มาก
6. มีเครื่องคอมพิวเตอร์ประกอบการสอนเพียงพอกับนักเรียน	2.54	.95	มาก
7. มีการเตรียมสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกคิดแก้ปัญหา ทางเศรษฐกิจของชุมชน	3.00	.69	มาก
8. มีการใช้สื่อสอนที่หลากหลาย เช่น วีดีโอ คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ แผนภูมิ ภาพถ่าย แผ่นใส ฯลฯ	2.73	.88	มาก
9. ใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ อุปกรณ์ เช่น แผ่นใส ม้วนเทป	2.83	.80	มาก
10. มีการใช้สื่อเพื่อช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานและไม่เบื่อการเรียน	3.07	.77	มาก
11. มีการใช้สื่อช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น	3.04	.74	มาก
12. ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมีจำนวนเพียงพอกับผู้เรียน	3.04	.76	มาก
รวม	2.94	.51	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน
พาณิชยกรรม ด้านการวัดและประเมินผลโดยรวมและรายข้อ

ความคิดเห็นด้านการวัดและประเมินผล	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
1. มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนสม่ำเสมอ	3.02	.81	มาก
2. เกณฑ์การพิจารณาการวัดและประเมินผลกำหนดไว้ชัดเจน ในคำอธิบายวิชา	3.11	.71	มาก
3. ข้อทดสอบวัดความรู้ ความสามารถ มีจำนวนข้อเหมาะสม กับเนื้อหา	3.08	.78	มาก
4. สังเกตและประเมินพิจารณาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.27	.67	มาก
5. มีการเก็บข้อมูลระหว่างการทำงานเพื่อใช้ประกอบใน การวัดผล	3.25	.61	มาก
6. ให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	3.30	.67	มาก
7. ประเมินผลการเรียนด้วยความยุติธรรม	3.34	.64	มาก
8. ประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา	3.13	.71	มาก
รวม	3.19	.50	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน
พาณิชยกรรม ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมในด้าน
หลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้าน
การวัดและประเมินผล จำแนกตามเพศ ระดับชั้น ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง

3.1 ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ว่านักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน
แผนการเรียนพาณิชยกรรม รายด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม
จำแนกตามเพศ

การจัดการเรียนการสอน แผนการเรียนพาณิชยกรรม	ชาย (N = 34)		หญิง (N = 86)		t
	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s	
ด้านหลักสูตร	3.02	.39	3.09	.41	- .35
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.23	.49	3.25	.50	- .82
ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	3.03	.44	3.16	.50	- .18
ด้านสื่อการเรียนการสอน	2.82	.42	2.98	.54	- .12
ด้านการวัดและประเมินผล	3.10	.50	3.21	.49	- .22
รวม	3.04	.36	3.14	.42	- .22

จากตาราง 8 แสดงว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัด
การเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม
จำแนกตามระดับชั้น

การจัดการเรียนการสอน แผนการเรียนพาณิชยกรรม	มัธยมศึกษาปีที่ 5 (N = 64)		มัธยมศึกษาปีที่ 6 (N = 56)		t
	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s	
ด้านหลักสูตร	3.03	.43	3.12	.37	- .28
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.17	.50	3.33	.48	- .08
ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	3.09	.53	3.16	.43	- .40
ด้านสื่อการเรียนการสอน	2.96	.55	2.91	.46	.57
ด้านการวัดและประเมินผล	3.16	.52	3.21	.47	- .55
รวม	3.08	.45	3.15	.36	- .41

จากตาราง 9 แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม
จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

การจัดการเรียนการสอน แผนการเรียนพาณิชยกรรม	ค้าขายหรือธุรกิจ (N = 41)		รับจ้าง (N = 65)		t
	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s	
ด้านหลักสูตร	3.11	.45	3.05	.41	.44
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.28	.47	3.22	.52	.58
ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	3.11	.55	3.15	.47	-.66
ด้านสื่อการเรียนการสอน	2.96	.55	2.92	.52	.72
ด้านการวัดและประเมินผล	3.21	.51	3.17	.51	.68
รวม	3.13	.44	3.10	.42	.71

จากตาราง 10 แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม
จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แหล่งความแปรปรวน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	.40	.20	1.21	.29
	ภายในกลุ่ม	117	19.68	.16		
	รวม	119	20.09			
ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.33	.16	.66	.51
	ภายในกลุ่ม	117	29.11	.24		
	รวม	119	29.45			
ด้านวิธีสอนและกิจกรรม การเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.26	.13	.55	.57
	ภายในกลุ่ม	117	28.42	.24		
	รวม	119	28.69			
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.47	.73	2.87	.06
	ภายในกลุ่ม	117	29.97	.25		
	รวม	119	31.44			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	.03	.01	.07	.92
	ภายในกลุ่ม	117	29.61	.25		
	รวม	119	29.65			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.33	.16	.98	.37
	ภายในกลุ่ม	117	19.96	.17		
	รวม	119	20.30			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า นักเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ซึ่งผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนของการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ ระดับชั้น ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพธุรกิจ ในการจัดการศึกษา และปรับปรุงการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนต่อไป

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา เป็นนักเรียนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ของนักเรียนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. หลักสูตร
2. อาจารย์ผู้สอน
3. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
4. สื่อการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักศึกษารุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวไปควบคุมการเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่โรงเรียนพุทธจักรวิทยา โดยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยคำนวณหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมรายด้านและรายข้อ โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม รายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น และอาชีพของผู้ปกครอง โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test for Independent samples) และจำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา สรุปผลให้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ปรากฏว่านักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมโดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก /
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โรงเรียนพุทธจักรวิทยา จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง ปรากฏผลดังนี้
 - 2.1 นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1
 - 2.2 นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

2.3 นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3

2.4 นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักเรียนที่มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล และรวมทุกด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาวิชาที่เรียนนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้มาก รายวิชาในแผนการเรียนพาณิชยกรรม เช่น วิชาพิมพ์ดีดไทย วิชาพิมพ์ดีดอังกฤษ วิชาคอมพิวเตอร์ วิชาการขาย เมื่อเรียนจบแล้วสามารถออกไปทำงานตามสถานประกอบการได้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สิริจันทร์ สติกรกุล เตชพาหพงษ์ และจรรยา มาดิลกโกวิท (2542 : 79) ที่ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรแผนการเรียนวิชาอาชีพ วช.1 และ วช. 2 พบว่า หลักสูตรมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนสามารถประกอบทั้งอาชีพอิสระและเป็นลูกจ้างได้ และปริญญา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2542 : 29) ที่กล่าวว่า จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปในลักษณะต่าง ๆ หลักสูตรในอนาคตต้องเตรียมกำลังคนให้เหมาะสมกับงานด้านอุตสาหกรรมขนาดย่อม ด้านอุตสาหกรรมขนาดท้องถิ่น โดยเตรียมกำลังคนในด้านความรู้ ทักษะ และลักษณะนิสัย ตลอดจนให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพธุรกิจ จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สิริจันทร์ สติกรกุล เตชพาหพงษ์ และจรรยา มาดิลกโกวิท (2542 : 71) ที่ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรแผนการเรียนวิชาอาชีพ วช.1 และ วช.2 พบว่า หลักสูตรให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อให้บุคคลนั้นเป็นผู้บริโภคที่ฉลาดที่จะดำรงชีวิตประจำวันอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นการเตรียมบุคคลให้มีความพร้อมที่จะเข้าสู่โลกธุรกิจซึ่งหลักสูตรควรส่งเสริมความถนัด ความสามารถของผู้เรียนมากขึ้น ให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมด้านวิชาชีพ และความเป็นเลิศทางวิชาการของผู้เรียนแต่ละคน อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพธุรกิจต้องมีความรู้ ความสามารถในวิชาที่สอน ดังที่ปริญญา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2542 : 128) ที่กล่าวว่า ครูธุรกิจจะต้องเป็นผู้มีความรู้ รู้หลักการสอนมีเทคนิคและวิธีการถ่ายทอดวิชาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและบุคคลทั่วไป ความรู้ที่ครูถ่ายทอดให้ ถ้านักเรียนนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ จะช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจในตัวเอง พร้อมที่จะรับฟังและปฏิบัติตาม ครูต้องอุทิศเวลาให้กับนักเรียนมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพล เย็นเจริญ (2543 : 45) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปทุมคงคา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความเห็นว่าครูผู้สอนรายวิชาอาชีพธุรกิจเป็นผู้มีความรู้

ความสามารถในวิชาที่สอน มีความรับผิดชอบต่องานสอน มีความเป็นกันเอง มีความเอาใจใส่ต่อนักเรียน
 ตลอดจนแนะแนวในการเรียนให้กับนักเรียน อาจารย์ได้เชิญวิทยากรจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
 มาให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรีย์ เพียรเพชรเลิศ (2544 : 65) ที่ศึกษา
 เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะ
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ดีควรมีกระบวนการสอนที่
 หลากหลาย เช่น เชิญวิทยากรมาบรรยายเสริมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับผู้เรียน จัดกิจกรรมงานนอกสถานที่
 ผู้สอนใช้วิธีการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาโดยวิธีสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และ
 ประสบการณ์ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประจักษ์ มณีสุด
 (2541 : 134) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
 พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนวิชาอาชีพส่วนใหญ่เป็น
 วิชาปฏิบัติต้องใช้ทักษะของนักเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องชี้แนะเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง
 และเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม และเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาตัดสินใจในการลงมือ
 ปฏิบัติงานได้ สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของประจักษ์ มณีสุด
 (2541 : 136) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
 พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พบว่า การใช้สื่อการเรียนการสอน คือสิ่งที่ครูนำมาสอน
 สอดคล้องกับเนื้อหา จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด ต้องมีเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอกับ
 นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ ตรีธาร (2544 : 80) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา
 ระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยี
 พระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า การจัดการเรียนการสอนควรมีคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอแก่นักเรียน
 อาจเป็นเพราะในปัจจุบันคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมาก เป็นทั้งสื่อการเรียนการสอน การสืบค้น
 ข้อมูลแสวงหาความรู้ทั้งภายในและนอกประเทศ แต่เนื่องจากคอมพิวเตอร์มีจำนวนจำกัดเนื่องจากการได้รับ
 งบประมาณน้อย จึงไม่พอเพียงแก่นักเรียน โรงเรียนจึงควรแก้ไขโดยการจัดหาคอมพิวเตอร์ที่มีคุณภาพให้
 เพียงพอแก่ผู้เรียน การวัดและประเมินผล มีการประเมินผลการเรียนด้วยความยุติธรรม มีการใช้วิธีการวัดผล
 ประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน และให้คะแนนตามความเป็นจริง ประเมินผลโดยใช้
 หลักการวัดผลที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของปริญญา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2542 : 129) ที่กล่าวว่า
 ครูที่ดีจะต้องมีใจเมตตา และความเมตตานี้ต้องไม่เสียความยุติธรรม เช่น การปรับคะแนนสอบให้ตามที่
 นักเรียนขอร้อง การแก้ไขคะแนนให้เฉพาะนักเรียนที่ครูรัก ครูต้องมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
 สม่ำเสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ ตรีธาร (2544 : 80) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของ
 นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สถาบัน
 เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ควรมีการประเมินผลก่อนเริ่มสอน เพื่อทราบพื้นฐานของ
 นักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปประกอบพิจารณาการจัดวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นแนวทาง
 ในการประเมินหลังเรียน จึงทำให้นักเรียนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี
 ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียน
 การสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล และรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ทั้งโดยรวมและรายด้าน ของนักเรียน จำแนกตามเพศ ระดับชั้น ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมที่ใช้หลักสูตรเดียวกัน วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน สภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนเดียวกัน อาจารย์ผู้สอนที่มีคุณลักษณะไม่แตกต่างกัน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนเหมือนกัน จึงทำให้นักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล เย็นเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปทุมคงคา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตรวิชาอาชีพธุรกิจและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและอาชีพของผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพธุรกิจ ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม และปรับปรุงการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมโรงเรียนพุทธจักรวิทยา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตั้งแต่ปีการศึกษา 2526 โดยจัดให้เป็นทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือกของนักเรียน จัดการเรียนการสอนตามขีดความสามารถ และความพร้อมของนักเรียนเป็นหลัก เพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีต่ออาชีพธุรกิจให้แก่ นักเรียน เมื่อนักเรียนเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนพาณิชยกรรมแล้ว สามารถที่จะเลือกประกอบอาชีพได้ตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การจัดโครงสร้างของหลักสูตรในรายวิชาธุรกิจ จัดให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละคน และเกิดความต้องการที่จะเรียนตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เปิดทำการสอน ล้วนแต่เป็นวิชาที่มีประโยชน์และจำเป็นต่อการประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษาออกไป หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ทุกระดับชั้น
2. ควรวิจัยติดตามผลคุณภาพของนักเรียนที่จบแผนการเรียนพาณิชยกรรม เพื่อทราบถึงความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนกับตลาดแรงงานในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. *คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2535)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). *โครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนพาณิชยกรรม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2544). "การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้", *ครูเชียงราย*. (5) : 1
- กิดานันท์ มลิทอง. (2536). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทเอ็ดลิชั่นเพรสโปรดักส์ จำกัด.
- กิติมา ปรีดีดิolk. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา.
- โกวิทย์ วรพัฒน์. (2544). *ยอดคน ยอดผู้นำ*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. พิมพ์ครั้งที่ 5. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. กรุงเทพฯ.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2536). *การเขียนสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- จิระพันธ์ พูลรัตน์. (2523). *เอกสารประกอบประกอบการสอนวิชาประมวลการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .
- ชุมพล ศรีทองกุล. (2544,มกราคม). "ครูกับการจัดกระบวนการเรียนรู้", *วิชาการ*. 4(1) : 5.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตรการพิมพ์.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). *เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ทศนา แหมมณี. (2542, พฤษภาคม). "การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา (CIPPA MODEL)", *วิชาการ*. 2(5) : 2-30.
- ทัศนีย์ ตรีธาร. (2544). *ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. สารนิพนธ์ กศม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรง บัวศรี . (2532). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธีรศักดิ์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ. (2544, มิถุนายน). "จัดการสื่อเพื่อการปฏิรูป", *วิชาการ*. (6) : 9 -11.
- นิภา แนวนบุญเนียร. (2531). *หลักสูตรและการสอนธุรกิจศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร.

- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่ : The Knowledge Center.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). *การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา . คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2544, กันยายน). "การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับมัธยมศึกษา", *วิชาการ*. 4 (9) : 29.
- ประจักษ์ มณีสุด. (2541). *การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). ปริญญาณิพนธ์ กศม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา)*. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ . (2535). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
- ปริญญา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2542). *หลักสูตรและการสอนธุรกิจศึกษา*. กรุงเทพฯ:คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรรณี ช.เจนจิต. (2523). *จิตวิทยาการเรียนการสอน (จิตวิทยาสำหรับครูในโรงเรียน)*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์การพิมพ์.
- เพิ่มวุธ บุปผามาตะนัง. (2543, มกราคม). "ครูไทยในสหัสวรรษใหม่", *วิชาการ*. 3(1) : 51-54.
- พระธรรมปิฎก. (2540). *การศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- พระบรมราชาโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2544, กรกฎาคม). *วิชาการ*. 4 (7) : 1.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มานิดา อุชชิน. (2522). *ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพ*. เอกสารการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2525). *ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพ*. เอกสารการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ยศ ทรัพย์เย็น . (2537). *วิธีการสอนวิชาธุรกิจพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รวีวัฒน์ สิริภูบาล. (2544,มิถุนายน). "เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา ปัจจัยพัฒนาการศึกษาสังคมและเศรษฐกิจ", *วิชาการ*. 4 (1) : 45-48.
- (2544, มิถุนายน). "สองทศวรรษหลักสูตรการศึกษาไทย", *วิชาการ*. 4 (6) : 41-51.
- รัตนา ประเสริฐศรี. (2543). *ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน*. สารนิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดรธานี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ:อักษรเจริญทัศน์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). *ปฏิบัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: มติชน.

รุ่งทิวา จักรกร. (2527). *วิธีสอนทั่วไป*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สุจริยาสาน.

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. การจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542, *วิชาการ*. 4(6) : 8.

วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2542* (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).

สมพงษ์ อุดมโชคทรัพย์. (2539). *ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สมบูรณ์ สงวนญาติ. (2534). *เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ การศาสนา กรมศาสนา.

สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์. (2526). *องค์ประกอบและหลักการสอนภาษาไทย*. ในระดับประถมและระดับมัธยมศึกษา.

สงัด อุทรานันท์. (2526). *การจัดการเรียนการสอนอย่างไรเป็นระบบ*. กรุงเทพฯ: วงเดือนการพิมพ์.

สิริฉันท์ สิริกุล เดชพาหพงษ์ และ จุฑาศรี มาติลโกวิท. (2542, มีนาคม-มิถุนายน). "การวิเคราะห์สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร : การวิจัยเอกสารและการวิจัยเชิงปริมาณ". *ครุศาสตร์*. 27(3) : 71-82.

สุทธิพร คล้ายเมืองปิด (2544, กุมภาพันธ์). "บทบาทของครูกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป", *วิชาการ*. 3 (2) : 26-29.

สุนทร จันทรศรี . (2530). *การประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุพล เป็นเจริญ. (2543). *ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปทุมคงคา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุวีร์ เพียรเพชรเลิศ. (2544). *ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุศักดิ์ หลาบมาลา. (2544, กุมภาพันธ์). "พหุปัญญาบริบท", *วิชาการ*. 3 (2) : 53.

สุวิมล ตั้งสัจพจน์. (2526). *การวัดผลและประเมินผลทางพลศึกษา*. ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมล อมรวิวัฒน์. (2545). *การเรียนรู้เพื่อชีวิต การเรียนรู้ตลอดชีวิต*. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด. กรุงเทพฯ.

สุเทพ เมฆ. (2531). *ความพึงพอใจในบรรยากาศการเรียนการสอนของนักเรียนและครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทพาณิชยกรรมในเขตการศึกษา 12*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุวิทย์ มูลคำ. (2543). *แฟ้มสะสมงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ที.พี. พรินท์ จำกัด.

สุชาติ วงศ์สุวรรณ. (2542, พฤษภาคม). "การปฏิบัติงานโครงการอาชีพกับผู้เรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย", *วิชาการ*. 2(5) : 70-72.

ศิริพงษ์ พยอมแย้ม. (2533). *การเลือกและการใช้สื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ศึกษานิเทศก์ . (2542). *การจัดการเรียนการสอนเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน*. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.

----- . (2542). "การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง". กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา

อภิชาติ ชัยบาล. (2535). *สภาพการจัดการเรียนการสอนการงานและอาชีพ, เชียงใหม่: สำนักงานศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 8.*

อัปสร มีสิงห์. (2544, มกราคม - มีนาคม). "บทบาทของครูกับหลักสูตรฉบับปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตร". *พัฒนาหลักสูตร , วิชาการ*. 10 (4) : 12-13.

อัมพร บุษยศิริรักษ์. (2544). "ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ" *การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. บริษัท ดับบลิว. เจ. พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด . กรุงเทพฯ.

อาชีพศึกษา , กรม. (2533). *ก้าวไปในแผนฯ 7 กรมอาชีพศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

เอกศักดิ์ บุตรลับ . (2537). *ครูและการสอน*. เพชรบุรี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้งเฮ้าส์.

Banking Studies at Mara Institute of Technology," Malaysia Disertation Abstracts . 50 (4) : 863 ; Getaber

Dyess, Jerry Sue. (1982) *"Follow - up of San Jacinto College 1977-1981 Business Administration Graduate with Lmplications for curriculum Revisions, "* *Dissertation Abstractes International . 42 : 4702 - A ; May.*

Pong, Horadal *The Future of Vocational Education in Thailand Toward The year 2009. A.D, Using the Delphi Approach*. Doctor thesis Toward for the degree of Doctor of Philosopy, Ohio : Kent State Univerity, 1987. Copyright.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

- | | |
|----------------------------|---|
| 1. ดร.ละเอียด รัชเณ | อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |
| 2. อาจารย์ชวลิต รวยอาจัน | อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |
| 3. อาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์ | อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน
พหุวิทยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ
 () ชาย
 () หญิง
2. ระดับชั้น
 () มัธยมศึกษาปีที่ 5
 () มัธยมศึกษาปีที่ 6
3. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 () คะแนนเฉลี่ยสะสม ต่ำกว่า 2.00
 () คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 – 2.99
 () คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 – 4.00
4. อาชีพของผู้ปกครอง
 () รับราชการ
 () ค้าขายหรือธุรกิจ
 () รับจ้าง
 () เกษตรกรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพหุวิทยกรรม

คำชี้แจง

1. ให้พิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับ
 ความคิดเห็นของนักเรียนดังนี้

ตอนที่ 2

ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
แผนการเรียนพาณิชยกรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนพุทธจักรวิทยา

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
1	ด้านหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนได้นำหลักสูตรมาใช้ดังนี้ เนื้อหาวิชามีความทันสมัยและสอดคล้องกับการประกอบ อาชีพในปัจจุบัน				
2	เนื้อหารายวิชาตอบสนองความต้องการของตลาด แรงงาน				
3	เนื้อหาวิชาที่เรียนนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้มาก				
4	จัดหลักสูตรได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยี				
5	จัดหลักสูตรได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของ เศรษฐกิจ				
6	จัดหลักสูตรได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม				
7	เนื้อหาวิชาที่เรียนนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้				
8	ปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคล				
9	ด้านอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนมีลักษณะดังนี้ มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน				
10	ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
11	ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน				
12	มีความรับผิดชอบและเข้าสอนตรงต่อเวลา				
13	มีการติดตามและนำความรู้ใหม่มาสอน				
14	พัฒนาการสอนอยู่เสมอ				
15	อุทิศเวลาให้กับนักเรียนมาก				
16	มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศในการเรียนวิชา อาชีพธุรกิจ				

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
17	มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับความเป็นครูธุรกิจ				
18	ให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนการแนะแนววิชาอาชีพธุรกิจที่ชัดเจนให้กับผู้เรียน				
19	มีการพูดโน้มน้าวใจให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าต่องานอาชีพธุรกิจ				
20	วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนได้นำวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนมาใช้อย่างนี้ มีการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน				
21	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในระหว่างเรียน				
22	อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนจนทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียน				
23	มีวิธีการดำเนินการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก				
24	เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน				
25	เน้นให้ผู้เรียนให้รู้จักคิด ค้นแก้ไขปัญหาในการเรียนการสอน				
26	มีการจัดกิจกรรมงานกลุ่มให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้				
27	ใช้กิจกรรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติ				
28	มีการชมเชย สนับสนุน ให้กำลังใจนักเรียนให้มีการแสดงออก				
29	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย				
30	มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่นการศึกษาดูงานและทัศนศึกษา				
31	มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพธุรกิจ				
32	เน้นจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน				
33	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความพร้อมทุกด้าน				

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
34	สื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนได้นำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างนี้ สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียน				
35	สื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัย				
36	จัดให้นักเรียนมีโอกาสดูบริการจากสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้นอกเวลาเรียน				
37	จัดให้นักเรียนมีโอกาสดูบริการทางเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อค้นคว้าหาความรู้วิชาอาชีพธุรกิจจากอินเทอร์เน็ตได้				
38	สื่อการเรียนการสอนอยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้งาน				
39	มีเครื่องคอมพิวเตอร์ประกอบการสอนเพียงพอกับนักเรียน				
40	มีการเตรียมสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกคิดแก้ปัญหา ทางเศรษฐกิจของชุมชน				
41	มีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย เช่น วีดีโอ คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ แผนภูมิ ภาพถ่าย แผ่นใส ฯลฯ				
42	ใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ อุปกรณ์ เช่น แผ่นใส ม้วนเทปวีดีโอ ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน				
43	มีการใช้สื่อเพื่อช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานและไม่เบื่อการเรียน				
44	มีการใช้สื่อช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น				
45	ใช้ประกอบการเรียนการสอนมีจำนวนเพียงพอกับผู้เรียน				
46	การวัดและการประเมินผล อาจารย์ผู้สอนได้นำการวัดและการประเมินผลมาใช้อย่างนี้ มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนสม่ำเสมอ				
47	เกณฑ์การพิจารณาการวัดและประเมินผลกำหนดไว้ชัดเจนในคำอธิบายวิชา				
48	ข้อทดสอบวัดความรู้ ความสามารถมีจำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา				

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
49	สังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง				
50	มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อใช้ประกอบในการวัดผล				
51	ให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ				
52	ประเมินผลการเรียนด้วยความยุติธรรม				
53	ประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา				

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ 3451

วันที่ 30 พฤษภาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวอารีย์ ขุนจิต นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพหุวิชาชีพกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา” โดยมี รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ละเอียด รักษ์เผ่า และ อาจารย์เชาวลิต รวยอาจิม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพหุวิชาชีพกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวอารีย์ ขุนจิต ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์ชานภรณ์ หะวานนท์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มสว โทร. 5726, 5644

ที่ ทบ 1012/ 3254

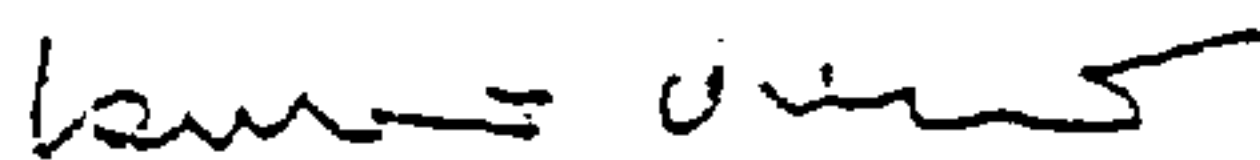
วันที่ 30 พฤษภาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวอารีย์ ขุนจิต นิสิตรดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา" โดยมี รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สิริฎากร ชูทรัพย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวอารีย์ ขุนจิต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย



(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทน 1012/ 3 586



บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

13 มิถุนายน 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวอารีย์ ขุนจิต นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา” โดยมี รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5-6 จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ในระหว่างเดือนมิถุนายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอารีย์ ขุนจิต ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ 4054



บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวอารีย์ ชุนจิต นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา” โดยมี รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 5-6 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอารีย์ ชุนจิต ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119



ที่ ศธ 0812/

3851

สำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

๕ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพุทธจักรวิทยา

ด้วย นางสาวอารีย์ ขุนจิต นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพานิชยกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา” ในการนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์เก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5-6 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

สำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร พิจารณาแล้วเห็นว่า การวิจัยดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและวงการศึกษาโดยรวม สมควรให้การสนับสนุน

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้อด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายเฉลิมชัย รัตนประยูร)

ผู้อำนวยการสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โทร. 0 2281-9996-7, 0 2282-3834 ต่อ 108,109

โทรสาร ต่อ 113,116

<http://bkk.ge.go.th>

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอารีย์ ขุนชิด
วันเดือนปีเกิด	18 กรกฎาคม 2507
สถานที่เกิด	จังหวัดพัทลุง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	36/159 หมู่ 6 แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10160
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพุทธจักรวิทยา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2526	มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดประสาธ
พ.ศ. 2537	บธบ. (การบริหารงานบุคคล) มหาวิทยาลัยเอเซียอาคเนย์
พ.ศ. 2545	กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ